

Bistriški Odmevi

glasilo Občine Ilirska Bistrica

februar 2020

št. 90

5300 izvodov

brezplačno

PROSLAVA OB DNEVU KULTURE

MESTNI POTNIŠKI PROMET SKOZI
ILIRSKO BISTRICO ŽE OBRATUJE

PUST JE PRŠU

Pred vami je nova številka občinskega glasila Bistriški odmevi, v kateri smo se posvetili najbolj šegavemu obdobju leta, ki na dan prikliče norčavost pustnih mask. Kako je bilo na letošnjem karnevalu *Pust je pršu* in s katerimi dogodki smo obeležili obdobje, ki kliče po pomladi, si preberite v obširni rubriki *Pust je pršu*.

Za nami je izjemno uspešen *Mesec kulture*, v katerem smo se na poseben način spomnili na našega pesnika Dragotina Ketteja in organizirali pohod, tek in kolesarjenje po Kettejevi poti. S poklonom bistriški kulturi pa smo počastili spomin tudi na največjega slovenskega poeta Franceta Prešerna. V Domu na Vidmu je gostovala izvrstna predstava, ki se je na inovativen način poklonila velikemu izumitelju Nikoli Tesli.

V tokratni številki objavljamo tudi nova priporočila glede ravnanja ob sumu na okužbo z novim korona virusom 2019-NCOV in občane prosimo za večjo previdnost ter dosledno upoštevanje navodil Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica.

V *Odmevih iz naših krajev* bomo spoznali uspešno delovanje kmetijskega krožka na Osnovni šoli Rudolfa Ukoviča Podgrad, ki pod mentorstvom Tamare Urbančič žanje velike uspehe in je tudi v evropskem merilu zgled za inovativen kmetijski model. Kaj nam je zaupala v intervjuju, si preberite na naslednjih straneh.

V rubriki *Socialno varstvo in zdravje* si boste prebrali, kako je v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica potekalo odmevno predavanje o demenci. Izvedeli boste tudi vse o raku materničnega vratu, ki je posledica okužbe s humanim papiloma virusom (HPV).

Drage občanke in občani,
v aprilu praznujemo najpomembnejši krščanski praznik. Dovolite mi, da vam v imenu uredniškega odbora občinskega glasila Bistriški odmevi voščim vesele velikonočne praznike. Preživite jih v miru in radosti v krogu najbližjih.

Tjaša Kaluža, odgovorna urednica Bistriških odmevov

Vaše prispevke za marčevsko številko pričakujemo najpozneje do 20. marca 2020 na elektronski naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si

Vsa reklamna sporočila, plakate in vabila na delavnice nam pošljite v wordovih dokumentih, da se lahko lektorsko pregledajo.

AKTUALNO	
Proslava ob dnevu kulture	3
Tretji Kettejev tek	6
Predstava »Tesla« pritegnila Bistričane	7
Mestni potniški promet skozi Ilirsko Bistrico že obratuje	8
Tic Bus – prevoz za vse	9
OBČINSKI ODMEVI	
Javni razpis za podelitev priznanj Občine Ilirska Bistrica za leto 2020	10
Poziv za vpis v programe predšolske vzgoje	11
Priporočila ob sumu na okužbo z novim korona virusom 2019 – NCOV	13
Napovedi finančnega urada	14
PUST JE PRŠU	
Letos so županovali »Črni kosi« iz Kosez	15
Tudi naši najmlajši so rajali za pusta	16
Pustno rajanje pod šotorom trajalo dolgo v noč	17
Četrto stoletje karnevala obeležilo rekordno število nastopajočih	18
KŠD Koseze – Kosjski priči	20
Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica	21
Casino Las Jasen in ŠD Bas šport – Pustna šola baleta Bistrica	22
Shefova mineštra z Beuga kamna in Kočanja – Mad Max	23
Poberija na Topolcu	24
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	
Zimske počitniške delavnice	25
64. občni zbor ZŠAM Ilirska Bistrica	26
Tamara Urbančič svoj kmetijski krožek v Podgradu uspešno predstavila udeležencem evropskega projekta »Newbie«	28
VARSTVO OKOLJA	
Prezračevanje z vračanjem toplote odpadnega zraka – rekuperacija	35
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	
VGC Dom na Vidmu	38
Odsotnosti ambulant družinske medicine	40
Rak materničnega vratu in pisana beseda	42
KULTURA	
Pustne vragolije na ogled v Pavlovčevi galeriji	45
Vesela poročna dogajanja	46
ŠOLSTVO IN ŠPORT	
Kulturno obarvan začetek leta na Pregarjah	47
NAPOVED DOGODKOV	
Koledar dogodkov v marcu	51
RAZVEDRILO	
Nagradna križanka Bistriških odmevov	52

Bistriški odmevi – glasilo Občine Ilirska Bistrica

Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **Uredniški odbor:** Boštjan Primc, Adrijana Kocjančič, Špela Barba, Maja Uljan, Stanislav Zver, Anja Zidar in Nevenka Ujčić | **Sedež uredništva:** Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **E-naslov:** odmevi@ilirska-bistrica.si | **Lektoriranje:** Tamara Rojc razen oglasnih vsebin | **Oblikovanje:** Ida Demšar, Design Demšar d.o.o. | **Grafična priprava in tisk:** PRESENT d.o.o., Dolenjska cesta 43, 1000 Ljubljana | **Naklada:** 5330 izvodov | **ISSN** 2536-2917 | Glasilo brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v občini Ilirska Bistrica. | Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Avtorica nepodpisanih člankov je odgovorna urednica. Prispevkov ne honoriramo. | **Fotografije:** Katarina Škrab, Asja Frank, Petar Nikolić, Tanja Šuštar, Tamara Rojc, Lucjan Batista, Marko Vidmar, Tamara Urbančič, Maja Uljan, Stojan Spetič, Tjaša Pecman Poles, Mojca Barak, Tjaša Kaluža, arhiv Nine Volk, arhiv KK Plama Pur, KZS, KMS, TIC Ilirska Bistrica, DSO Ilirska Bistrica, OŠ Rudija Mahniča – Brkinca Pregarje, OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad, Gimnazija Ilirska Bistrica, RK Ilirska Bistrica. | **Fotografija na naslovnici:** Tjaša Kaluža

PROSLAVA OB DNEVU KULTURE

Na slavnostni prireditvi, ki je ob kulturnem prazniku potekala v Veliki dvorani Doma na Vidmu, je slavnostni govornik bistriški župan Emil Rojc izrazil zadovoljstvo ob uspešni izpeljavi letošnjega »Meseca kulture« in predlagal, da se osrednja kulturna dvorana poimenuje po domačem pesniku Dragotinu Ketteju. Poudaril je, da bodo kulturo bivanja v občini dodatno izboljšali prizidek zdravstvenega doma, uspešno zgrajeno vodovodno omrežje in urejen prometni sistem.

22. januarja 1976 je občinska kulturna skupnost na svečani seji skupščine, ki je bila posvečena 100-letnici rojstva pesnika Dragotina Ketteja, sprejela sklep, da se 19. januar, dan pesnikovega rojstva, razglasi za kulturni praznik Občine Ilirska Bistrica. V želji po obogatitvi kulturnih vsebin v občini se je dve leti pozneje izoblikoval prvi Mesec kulture, ki tudi 44 let pozneje uspešno predstavlja najžlahtnejše kulturne vsebine na Bistriškem.

Letošnja otvoritev Meseca kulture pa je bila še posebej slovesna, saj je v vsej

svoji lepoti zasijal nov koncertni klavir s klavirskim recitalom ene najbolj cenjenih slovenskih pianistk mlajše generacije Mete Fajdiga. »Nov salonski koncertni klavir Yamaha C7X, ki ga je Občina Ilirska Bistrica kupila konec prejšnjega leta, je z izjemnim koncertom Mete Fajdiga zasijal v vsem svojem sijaju. Oboževalce klasičnega glasbenega repertoarja je očarala z izvedbo del velikih ruskih virtuozov. Kot so mi zaupali prej, pa bomo nočoj skupaj prisluhnili učencem glasbene šole in izbrani glasbi slovenskih skladateljev,« je v

svojem nagovoru uvodoma dejal župan Občine Ilirska Bistrica Emil Rojc.

Bistriška občina v novo desetletje vstopa z edinstvenim programom uglasbene poezije velikega slovenskega literata, ki je bil rojen na Premu, in ga na ta način približa tako starejši kot mlajši populaciji. »V letošnjem letu ponosno predstavljamo projekt z naslovom »Kette nas povezuje«, ki v želji po sodobnem pristopu h Kettejevim pesnim združuje občine Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna. V sklopu omenjenega projekta, ki je financiran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, je glasbenik Zdravko Pleše uglasbil 18 Kettejevih pesmi, ki jih bo izdal na zgoščenki. Sodelujoči partnerji v projektu bodo pripravili tematske delavnice za otroke v vrtcih in šolah, starejšo populacijo pa bodo v domovih

za ostarele pritegnili s krajšimi koncerti. Omenjeni projekt je odlična priložnost za promocijo bistriške občine in na Premu rojenega velikega pesnika slovenske moderne Dragotina Ketteja,« je pomen domačega književnika izpostavil župan Emil Rojc in dodal: »Prav je, da se našemu sokrajanu Dragotinu Ketteju poklonimo še na poseben način in tako pokažemo, da smo resnično ponosni na njegovo zapuščino, zato bom občinskemu svetu predlagal, da dvorano, v kateri se trenutno nahajamo, preimenujemo v Kettejevo dvorano. Ime Dragotina Ketteja nosi trnovska osnovna šola, po njem se imenujejo kar trije pevski zbori in bralna značka, zdaj pa je napočil čas, da se tudi Občina Ilirska Bistrica s poimenovanjem osrednjega kulturnega hrama v občini pokloni svojemu največjemu literatu.«

Mesec kulture na Bistriškem pa ne zajema le kulturnih prireditev, predstav in koncertov, ampak uspešno promovira tudi zdrav življenjski slog, zato je Turistično-informacijski center v sodelovanju s Tekoškim društvom Ilirska Bistrica in Gorsko kolesarskim društvom Borovci pripravil športno prireditev Po Kettejevi poti, ki vključuje tek, pohodništvo in kolesarjenje. Zdrav duh v zdravem telesu in kulturno popotovanje do

Kettejeve rojstne hiše sta se pokazala kot odlična priložnost za čudovito preživljanje kulturnega dne na bistriskem podeželju.

VEČJI PROJEKTI OBČINE ILIRSKA BISTRICA

Da je zdravje in zadovoljstvo občanov in občanov za Občino Ilirska Bistrica zelo pomembno, potrjuje dejstvo, da so uspeli v sodelovanju z ministrstvom za zdravje in zdravstvenim domom uspešno posodobiti vzorni park Reševalne postaje Ilirska Bistrica, v načrtu pa je tudi širitev doma zdravja: »Letos in v naslednjih dveh letih načrtujemo gradnjo prizidka k Zdravstvenemu domu Ilirska Bistrica. Projekt v vrednosti približno 3 milijone evrov bo obsegal izgradnjo prizidka pod obstoječo stavbo zdravstvenega doma s povezovalnim hodnikom. Prostorna nova zgradba bo občutno razbremenila matično hišo in omogočila delovanje vseh ambulant pod eno streho. Zdravniki

in medicinske sestre bodo svoje delo opravljali v moderno opremljenih ambulantah, naše občanke in občani pa bodo dobili kakovostnejšo zdravstveno oskrbo. Upam, da nam bo poleg novogradnje zdravstvenega doma uspelo zgraditi tudi novo lekarno in tako bo bistriški zdravstveni center zaživel kot zaključena celota,« je nov izgled osrednje zdravstvene ustanove opisal župan Rojc.

Drugi večji projekt Občine Ilirska Bistrica je povezovalni vodovod Ilirska Bistrica–Rodik v vrednosti nekaj več kot 20 milijonov evrov. Vodovod, ki bo izboljšal vodooskrbo občanov in kakovost pitne vode, se bo gradil skupaj z občinama Hrpelje – Kozina in Divača. »Sredstva za omenjeni projekt načrtujemo pridobiti iz Kohezijskega sklada Evropske unije, proračunov občin in državnega proračuna. Načrtujemo ureditev vodovoda med Ilirsko Bistrico in Rodikom, bistriške vodarne in vodovoda v Levstikovi ulici,« je pojasnil župan Rojc.

Prebivalce Šembij in okoliških vasi bo razveselila novica, da sta čistilna naprava v Šembijah in vodarna Podstenjšek v fazi poskusnega obratovanja in bosta v

kratkem pričela s polnim obratovanjem, bistriška občina pa bo za večjo požarno varnost na strelišču Bač poskrbela z obnovo vodovoda Knežak – rezervoar Obroba – ki ga bo sofinanciralo ministrstvo za obrambo.

Z otvoritvijo nove povezovalne ceste v Trnovem bodo občutno razbremenili promet skozi mesto Ilirska Bistrica in tako poskrbeli za čistejši zrak, manj hrupa ter večjo prometno varnost vseh udeležencev v prometu. Korak v boljšo prihodnost pa je tudi uvedba mestnega potniškega prometa, ki je v skladu s *Celostno prometno strategijo mesta* in evropskimi smernicami razvoja mestnih središč. Kot razlaga župan, bo mestni potniški promet olajšal dostop do zdravstvenih ustanov, šol, trgovskih središč in doma starejših. Brezplačen mestni potniški promet ima trenutno predvidenih dvanajst postajališč, vozil pa bo vsake pol ure. Vozni red, število postajališč in potek krožne linije se bodo prilagajali potrebam uporabnikov ter tako zagotovili višjo kakovost življenja občanov in občanov.

»Občina Ilirska Bistrica si v sodelovanju z občinskimi svetniki prizadeva za dobrobit vseh nas.

Z omenjenimi posegi v prostor želimo oblikovati občino po meri človeka in dvigniti kulturo bivanja na višji nivo. Skupaj

bomo dokazali, da je življenje v stiku z naravo privlačnejše od asfaltiranih urbanih središč in da je vredno ostati doma ter si tu ustvariti dom,« je lepšo prihodnost življenja na podeželju opisal župan Rojc.

POKLON BISTRIŠKI KULTURI

Vsako leto učenci *Glasbene šole Ilirska Bistrica* slovenski kulturni praznik obeležijo z izbranim programom slovenskih skladateljev. Kot prva se je predstavila flavtistka Anja Iskra, nato je sledil klavirski nastop Adama Hrabarja. Martin Rojc je zaigral na diatonično harmoniko, nastop nadarjenih mladih glasbenikov pa je sklenila pianistka Tina Šajn.

Svoj svet poezije je prisotnim razkrila profesorica slovenskega jezika na Gimnaziji Ilirska Bistrica Tadeja Logar, ki so se ji na odru z recitacijami njenih pesmi pridružili Špela Kresevič Frank, Tamara Tomšič in Gašper Kastelic, dijaki 3. letnika gimnazije.

Dekleta iz *Vokalne skupine Gimnazije Ilirska Bistrica*, ki so pod taktirko Elene Sedmak aktivna že pet let, pa so prepričala s tremi skladbami, ki so oglele srca in dlani občinstva. Prireditev, ki vsako leto v osrednjo kulturno dvorano na predvečer kulturnega praznika privabi številne častilce glasbene umetnosti, je povezovala Tjaša Kaluža. ●

3. KETTEJEV TEK

V počastitev kulturnega praznika smo 8. februarja v sodelovanju s Tekoškim društvom Bistrice in GKD Borovci organizirali tek, pohod in kolesarjenje po Kettejevi poti. Kar 140 udeležencev se je na sončno soboto podalo na razgibano pot, ki poteka od Osnovne šole Dragotina Ketteja do njegove rojstne hiše na Premu. Med postanki ni manjkala niti Kettejeva poezija, za okrepčilo z brkinskimi dobrotami pa so poskrbeli v Gostilni Škorpion, na Novakovi domačiji in Turistični kmetiji Ivankotovi. Nekateri so svojo pot pogumno nadaljevali tudi nazaj do izhodišča, drugi pa so izkoristili prevoz s TIC Busom. ●

TIC Ilirska Bistrica

PREDSTAVA »TESLA« PRITEGNILA BISTRIČANE

Priznani harmonikar, skladatelj in fizik Janez Dovč je v uro dolgi predstavi gledalcem na nadvse kreativen način prikazal življenje in delo genialnega in posebnega znanstvenika Nikole Tesle. S svojim pristopom je očaral vse ljubitelje fizikalnih zakonitosti, uspel pa je pritegniti tudi gledalce, ki jim naravoslovje ni najbolj blizu.

Predstava je avtorsko delo vsestranskega glasbenika Janeza Dovča, ki v svojem nastopu uspešno prepleta svoja najljubša svetova, fiziko in glasbo, ter ju izrazi skozi resonanco, ki je kot fizikalni pojav osnova vseh glasbenih instrumentov in je zelo pomembna pri sobivanju človeka s sočlovekom in naravo.

Glasbeno-gledališka predstava publiko oriše devet slik izumiteljevega življenja, ki s pomočjo glasbe, poskusov, biografskih odlomkov in citatov predstavijo svet velikega izumitelja Nikole Tesle. Rdeča nit predstave so njegovi izumi in njegove neizmerne humanistične želje po izboljšavi sveta za naslednje generacije. Tesla se gledalcu predstavi najprej kot znanstvenik, nato kot izumitelj in na koncu kot vsestranski umetnik z močno razvitim čutom za sočloveka. Energija, frekvence in vibracije so vodilo veselja, vsako poglavje predstave pa zaznamuje drug instrument. Poleg klasičnih instrumentov na odru srečamo tudi nenava-

dna glasbila, kot so: Teslova tuljava, laserska harfa, teremin, različni sintetizatorji zvočka, doma narejeni instrumenti, fluorescenčne žarnice in čisto vsakdanji predmeti. Največjo pozornost pa si vsekakor prisluži poseben gost – prijazen mali robot Nao.

Harmonija umetniške estetike gledalcu predstavi bit Teslove genialnosti, ki se kaže v težnji, da mora človekova ustvarjalnost skrbeti za dobrobit ljudi, saj je Teslo vodilo vrhovno etično načelo, ki postavlja srečo vsakega posameznika na prvo mesto.

Avtor koncepta, glasbe in izvedbe predstave, ki je nastala v koprodukciji Celine.si in Cankarjevega doma, je Janez Dovč. Glasbeno-gledališka uprizoritev je nastala pod režisersko taktirko Marka Bratuša. Glas je izumitelju posodil igra-

lec Alojz Svete, vloga pripovedovalca pa je pripadla radijskemu voditelju Gregorju Budalu.

Poklon velikemu geniju Tesli se je pokazal kot izvrsten izbor in dobrodošla znanstveno-umetniška popestritev letošnjega *Meseca kulture*, ki ga je uspešno organiziral Turistično-informacijski center Ilirska Bistrica v sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica. ●

MESTNI POTNIŠKI PROMET SKOZI ILIRSKO BISTRICO ŽE OBRATUJE

Nov mestni potniški promet po Ilirski Bistrici je pričel obratovati v ponedeljek, **2. 3. 2020**. Krožna linija z 12 postajališči po mestu obratuje od ponedeljka do petka **med 8. in 13. uro in med 15. in 19. uro z intervalom voženj na 30 minut**. Začetna in končna postaja vožnje je parkirišče pri Sokolskem domu.

Avtobus izpred parkirišča pri **Sokolskem domu** odpelje proti Placu, kjer pobira potnike **pri ribarnici** in pelje do **Doma starejših občanov Ilirska Bistrica**. Nato se spusti do **avtobusnega postajališča pri Domu na Vidmu** in pelje proti Trnovemu. V krožišču pri Matetu zavije v ulico Toneta Tomšiča, kjer se ustavi **pri odcepu za Maistrovo ulico**. Naslednja postaja je **avtobusno postajališče pri Železniški postaji Ilirska Bistrica**, od koder pelje v Ulico 7. maja, kjer se ustavi **pri Romi baru**. Naslednja postaja mestnega potniškega prometa je **vhod na Hoferjevo parki-**

rišče, nato pa avtobus odpelje v naselje Novo Gabrje na postajališče **pri Franku**, se spusti po klancu navzdol in ustavi pred vhodom v **samostan**. Pot nato

nadaljuje po Vodnikovi ulici in se ustavi **pri mrliški vežici**, nato pa se spusti do **avtobusnega postajališča pri Domu na Vidmu** in pelje do **bivše policijske postaje** na Rozmanovi ulici ter se vrne na izhodiščno točko **pri Sokolskem domu**.

V sodelovanju z javnostjo se bodo potek in časovni razpon linije ter število postajališč prilagodili potrebam uporabnikov

z monitoringom v mesecu marcu. Občanom bo brezplačni mestni potniški promet na voljo do konca leta 2021.

Vabljeni na vožnjo po mestu z 20-sedežnim avtobusom podjetja Laris!

Postajališča:

1. Mikoza (parkirišče pri Sokolskem domu)
2. Plac (pri ribarnici)
3. Dom starejših občanov
4. Zdravstveni dom (avtobusno postajališče pri Domu na Vidmu)
5. Trnovo (ulica Toneta Tomšiča pri odcepu za Maistrovo ulico)
6. Železniška postaja (avtobusno postajališče)
7. Stadion (pri Romi baru)
8. Industrijska cona (pred vhodom na Hoferjevo postajališče)
9. S13 (pri Franku)
10. Samostan (vhod v vrtec)
11. Pokopališče (mrliška vežica)
12. Gimnazija (pri bivši policijski postaji) ●

TIC BUS – PREVOZ ZA VSE

Pod okriljem TIC-a Ilirska Bistrica deluje TIC bus, ki je storitev na območju Občine Ilirska Bistrica, katere namen je trajnostna mobilnost v občini za domačine in turiste. Storitve je tudi eden od korakov trajnostnega razvoja turizma v občini. S TIC busom tako omogočamo lokalnemu prebivalstvu lažji dostop do vsakodnevnih storitev v mestu in izven njega ter na drugi strani turistom, ki

preživljajo svoj prosti čas v naši občini, ogled znamenitosti. Vse skupaj smo nadgradili z možnostjo prevoza koles, tako da bodo še tako oddaljeni kotički naše občine dostopni ljubiteljem kolesarstva in pohodništva. Vozilo ima 8 sedežev in opremo z nastavkom za prevoz najmanj štirih koles ter rampo za prevoz invalidov.

TIC bus vozi ob ponedeljkih, torkih, sredah in petkih na določenih relacijah, ob četrtnih pa nudimo individualni prevoz na željeno relacijo po predhodni najavi, ki je lahko tudi izven naše občine.

Po predhodni najavi bo TIC bus obiskovalce poletnih dogodkov popeljal tudi na grad Prem.

Rezervacije za četrtnike individualne vožnje in vse dodatne informacije dobite v TIC-u Ilirska Bistrica, Gregorčičeva cesta 2 ali po telefonu 040 78 71 78 ali 05 99 66 278. ●

VOZNI RED TIC BUS

PONEDELJEK	
ODHOD avtobusna Dom na Vidmu Ilirska Bistrica	6.45
ČELJE	7.05
PRELOŽE	7.10
RJAVČE	7.20
GABRK	7.25
HUJE	7.30
PREGARJE	7.35
ZAJELŠJE	7.40
TOMINJE	7.45
HARIJE	7.50
DOBROPOLJE	7.55
PRIHOD IL. BI.	8.00
ODHOD IL. BI.	11.45

FABCI	8.30
SUŠAK	8.35
NOVOKRAČINE	8.40
NOVA VAS PRI JELŠANAH	8.45
JELŠANE	8.55
DOLENJE	8.55
VELIKO BRDO	9.10
PRIHOD IL. BI.	9.20
ODHOD IL. BI.	13.15

SOZE	9.35
VELIKA BUKOVICA	9.40
KOSEZE	9.45
PRIHOD IL. BI.	9.50
ODHOD IL. BI.	13.15

TOREK	
ODHOD avtobusna Dom na Vidmu Ilirska Bistrica	6.45
ZABIČE	7.10
PODGRAJE	7.10
KUTEŽEVO	7.15
TRPČANE	7.20
JABLANICA	7.25
VRBICA	7.30
VRBOVO	7.35
JASEN	7.40
PRIHOD IL. BI.	7.45
ODHOD IL. BI.	11.00

ČELJE	8.15
PRELOŽE	8.20
RJAVČE	8.30
HUJE	8.35
PREGARJE	8.40
ZAJELŠJE	8.40
TOMINJE	8.45
HARIJE	8.50
PRIHOD IL. BI.	9.00
ODHOD IL. BI.	12.15

ODHOD IL. B.	9.08
MALA BUKOVICA	9.15
DOL. POTOK	9.18
ZEM. VAGA	9.20
DOL. ZEMON	9.20
GOR. ZEMON	9.25
PRIHOD IL. BI.	9.30
ODHOD IL. BI.	13.00

SREDA	
ODHOD avtobusna Dom na Vidmu Ilirska Bistrica	6.45
OSTROŽNO BRDO	7.20
JANEŽEVO BRDO	7.35
PREM – VAS	7.40
PREM – PRI POŠTI	7.45
DOLNJA BITNJA	7.45
KILOVČE	7.50
RATEČEVO BRDO	8.00
GORNJA BITNJA	8.05
TOPOLC	8.05
PRIHOD IL. BI.	8.15
ODHOD IL. BI.	11.45

SMRJE	8.35
MEREČE	8.45
PODSTENJŠEK	8.45
PODTABOR	8.50
PODSTENJE	9.00
PRIHOD IL. BI.	9.15
ODHOD IL. BI.	13.15

PETEK	
ODHOD avtobusna Dom na Vidmu Ilirska Bistrica	6.45
STAROD	7.20
RAČICE	7.30
MALE LOČE	7.40
HRUŠICA	7.45
PODGRAD	7.50
PODBEŽE	8.00
SABONJE	8.10
ZALČI	8.10
ZAREČICA	8.20
BRCE	8.25
ZAREČJE	8.30
REČICA	8.30
PRIHOD IL. BI.	8.35
ODHOD IL. BI.	11.20

KORITNICE	9.15
BAČ	9.20
KNEŽAK	9.25
ŠEMBIJE	9.30
PRIHOD IL. BI.	9.40
ODHOD IL. BI.	12.45

Velja od 1. 1. 2019.

JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA LETO 2020

Občina Ilirska Bistrica vabi občane, krajevne skupnosti, podjetja, zavode, društva, združenja, organizacije in skupnosti, da predložijo predloge kandidatov za priznanja Občine Ilirska Bistrica za leto 2020.

Občina Ilirska Bistrica podeljuje naslednja priznanja, ki jih lahko prejmejo posamezniki, podjetja, zavodi, društva, združenja, skupine, organizacije in skupnosti:

- 1. Naziv častni občan Občine Ilirska Bistrica** se podeljuje posameznikom, ki so dosegli pomembne uspehe in zasluge na gospodarskem, znanstvenem, umetniškem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem, humanitarnem in raznih drugih področjih človekove ustvarjalnosti ter so s svojim delom prispevali k napredku, razvoju in ugledu občine. Naziv častni občan se lahko podeli tudi posthumno.
- 2. Plaketa Občine Ilirska Bistrica za področje družbenih dejavnosti** se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na področju družbenega življenja. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju družbenega življenja, ki je pomembno prispevalo k razvoju in ugledu Občine Ilirska Bistrica ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.
- 3. Plaketa Občine Ilirska Bistrica za področje gospodarstva** se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na gospodarskem področju. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju gospodarstva, ki je pomembno prispevalo k razvoju in ugledu Občine Ilirska Bistrica ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.
- 4. Plaketa Občine Ilirska Bistrica za področje kulture** se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na kulturnem področju. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju kulture, ki je pomembno prispevalo k razvoju in ugledu Občine Ilirska Bistrica ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.
- 5. Plaketa Občine Ilirska Bistrica za področje športa** se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na športnem področju. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju športa, ki je pomembno prispevalo k razvoju in ugledu Občine Ilirska Bistrica ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

dom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na športnem področju. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju športa, ki je pomembno prispevalo k razvoju in ugledu Občine Ilirska Bistrica ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

- 6. Spominska plaketa Občine Ilirska Bistrica** se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dolgoletno, uspešno in ustvarjalno delo ob njihovih pomembnejših jubilejih.

Plakete Občine Ilirska Bistrica, navedene pod zaporednimi številkami 2, 3, 4. in 5. tega javnega razpisa, se podeljuje za življenjsko delo na posameznem področju, posamezne vrhunske dosežke, izkazano izredno požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izrednih dogodkih.

Plakete Občine Ilirska Bistrica, opredeljene v prejšnjem odstavku, se podeljujejo tudi za najmanj desetletno delo in sodelovanje na posameznih področjih, s čimer so predlagani kandidati prispevali k splošnemu napredku strokovnosti in izboljšavam za posamezna področja, tako da so s svojim neposrednim delom pripomogli k avtonomiji posameznega strokovnega področja; dokazali kvalitetno in strokovno delo z rezultati na posameznem področju; prispevali k tehnični in drugi izboljšavi določene stroke; izkazali dosežke na področju kakovosti proizvodov in storitev ter poslovanja kot rezultat razvoja znanja in inovativnosti; dosegli uspehe pri odpiranju na nove trge in odpiranju novih delovnih mest; za delo na raziskovalnem, umetniškem, vzgojnem, izobraževalnem, športnem in publicističnem področju ter na področju zdravstvene in socialne problematike ali na humanitarnem področju, ki ima poseben pomen za razvoj posamezne vrste dejavnosti; prispevali k razvoju in obogatitvi posameznega področja z aktivnim sodelovanjem; prispevali k utrjevanju človekovih pravic in dostojanstva; prispevali k napredku na področju zdravstvene in socialne problematike ter športa; za raziskovalno, umetniško, vzgojno, izobraževalno in publicistično delo, ki ima poseben pomen za razvoj posamezne vrste dejavnosti ali imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

Predlogi za podelitev priznanj Občine Ilirska Bistrica morajo vsebovati:

- za posameznike: pomembnejše življenjske podatke in utemeljitev predloga;

- za podjetja, zavode, društva, združenja, skupine, organizacije in skupnosti: ime, dejavnost in sedež ter utemeljitev predloga;
- navedbo, katero od priznanj naj bo kandidatu podeljeno.

Predlogi morajo biti oddani **v zaprti ovojnici z oznako »Ne odpiraj – priznanje Občine Ilirska Bistrica«**. Predloge za podelitev priznanj lahko predlagatelji oddajo osebno ali po pošti. Predlogi za podelitev priznanj morajo na spodnji naslov prispeti najkasneje do **17. 4. 2020 do 14. ure**. Predloge je potrebno do navedenega roka predložiti na naslov: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica. Odpiranje prejetih predlogov za priznanja vodi komisija. Komisija ugotavlja, ali so bili predlogi poslani v roku in so pravilno pripravljeni ter označeni. Nepravočasne in nepravilno pripravljene pobude komisija zavrže in v osmih dneh od odpiranja pobud obvesti pobudnika.

O izbiri iz vrst predlaganih kandidatov, ki naj prejmejo priznanje, odloča komisija na seji. Zaradi preverjanja navedb iz podanega predloga lahko komisija pozove predlagatelja k

morebitnemu dodatnemu pojasnilu predloga. Komisija izde la končni predlog za podelitev priznanj z obrazložitvijo in ga posreduje v odločanje Občinskemu svetu Občine Ilirska Bistrica. Odločitev o podelitvi priznanj sprejme občinski svet s sklepom. Ob podelitvi se izda listina, iz katere je razvidno, za katere dosežke in uspehe je podeljena.

Priznanja bodo podeljena ob občinskem prazniku Občine Ilirska Bistrica.

Kontaktna oseba za posredovanje vseh informacij v zvezi s tem razpisom je Luka Špilar, Občina Ilirska Bistrica, tel. 05 71 12 331, e-pošta: luka.spilar@ilirska-bistrica.si. ●

Številka: 094-1/2020-2

Datum: 19. 2. 2020

Občina Ilirska Bistrica, Občinski svet,
Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja
Občine Ilirska Bistrica
Predsednik
Marjan Tavčar, l. r.

POZIV ZA VPIS V PROGRAME PREDŠOLSKE VZGOJE V ŠOLSKEM LETU 2020/2021 V ENOTE VRTCEV PRI OSNOVNIH ŠOLAH V OBČINI ILIRSKA BISTRICA – V VRTEC JOŽEFA MASLO ILIRSKA BISTRICA IN KONCESIJSKI VRTEC ZAVOD NOTRE DAME V ILIRSKI BISTRICI

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, Oddelek za družbene dejavnosti in enote vrtcev pri OŠ Jelšane, OŠ Toneta Tomšiča Knežak, OŠ Podgora Kuteževo, OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad in OŠ Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje, Vrtec Jožefa Maslo Ilirska Bistrica in koncesijski vrtec Zavod Notre Dame Ilirska Bistrica na podlagi 20. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZ-GK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF in 14/15 – ZUUJFO in 55/17) in sklepa Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica o organizaciji predšolske vzgoje v Občini Ilirska Bistrica, št. 602-2/2019-18 z dne, 11. 7. 2019, objavljajo

RAZPIS PROSTIH MEST ZA ŠOLSKO LETO 2020/2021 V NASLEDNJIH PROGRAMIH:

- CELODNEVNI PROGRAM (9-URNI PROGRAM),
- POLDNEVNI PROGRAM (6-URNI PROGRAM)

in naslednjih enotah vrtcev:

1. enota vrtca pri OŠ Jelšane,
2. enota vrtca pri OŠ Toneta Tomšiča Knežak,
3. enota vrtca pri OŠ Podgora Kuteževo,
4. enota vrtca pri OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad,
5. enota vrtca pri OŠ Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje,
6. Vrtec Jožefa Maslo Ilirska Bistrica,
7. koncesijski vrtec Zavod Notre Dame Ilirska Bistrica.

Vpis bo potekal:

- od 23. marca do 27. marca 2020,
- vsak delovni dan med 7. in 15. uro,
- v sredo, 25. marca 2020, med 7. in 17. uro.

Informacije in vpisni obrazci so dosegljivi v tajništvi osnovnih šol, na sedežu Vrtca Jožefa Maslo Ilirska Bistrica, Rozmanova 25d, Ilirska Bistrica in na sedežu Zavoda Notre Dame Ilirska Bistrica, Vodnikova ulica 13, Ilirska Bistrica.

Naknadni vpis v oddelke predšolske vzgoje bo možen samo do izpolnitve prostih mest. V primeru, da bi vpisano število otrok presegalo prosta mesta v posamezni enoti vrtca, bodo v enote vrtca sprejeti otroci v skladu s Pravilnikom o kriterijih in postopkih za sprejem otrok v vrtece (Ur. l. RS, št. 18/11). Starše otrok posebej opozarjamo, da bo naknadni vpis možen samo izjemoma. Občina Ilirska Bistrica kot ustanoviteljica javnih zavodov lahko, ne glede na razpoložljivo kapaciteto oddelkov, s sklepom o organizaciji predšolske vzgoje za šolsko leto 2020/21 na podlagi dejanskega vpisa omeji ali razširi obseg in strukturo programov predšolske vzgoje – tako kvantitativno (število oddelkov) kakor tudi strukturno (dnevni in poldnevni programi) – v kolikor se stanje oddelkov in vključenih otrok bistveno spremeni oz. presodi, da bi se s spremembo obsega in strukture zagotovilo bolj ekonomično izvajanje predšolske vzgoje. ●

Številka: 602-1/2020-1

Datum: 27. 2. 2020

Župan Občine Ilirska Bistrica

Emil Rojc, l. r.

OBVESTILO O RAZPISU O DODELITVI NEPROFITNIH STANOVANJ V NAJEM

Občina Ilirska Bistrica obvešča, da je na spletni strani Občine Ilirska Bistrica v rubriki »Razpisi« objavljeno Javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem.

Vloga za dodelitev neprofitnega stanovanja v najem je priloga Javnemu razpisu. Za vse informacije sta v času uradnih ur na voljo Patricija Jelenič ali Dragica Kastelic Boštjančič (05-71-12-320). ●

PLAČILO DAJATVE ZA ODJAVLJENA VOZILA

1. Splošno

Zakon o dajatvah za motorna vozila (Uradni list RS, št. 54/17) določa:

- **obveznost plačevanja letne dajatve za uporabo v Republiki Sloveniji registriranih motornih in priklopnih vozil v cestnem prometu** (način določitve višine letne dajatve, oprostitve plačila, vračilo sorazmernega deleža itd.) in
- **o obveznost plačevanja dajatve za odjavljena motorna vozila** v skladu z zakonom, ki ureja motorna vozila.

V nadaljevanju bomo prikazali vsebinsko dajatve za odjavljeno vozilo.

2. Nastanek obveznosti plačila letne dajatve za odjavljeno vozilo

Zakon v 14. členu opredeljuje novo dajatev, in sicer **dajatev na odjavljeno vozilo**.

Po navedeni določbi nastane **obveznost plačila te dajatve po preteku enega leta od odjave vozila** v skladu z zakonom, ki ureja motorna vozila, in nato vsako leto na datum odjave vozila. Dajatev za odjavljeno vozilo se plačuje deset let od zadnje odjave vozila. Če se vozilo v tem času znova registrira, začne ta rok znova teči ob naslednji odjavi vozila. Dajatev za odjavljeno vozilo se ne plačuje za vozila s statusom starodobnega vozila.

Ta določba se je začela uporabljati 1. 4. 2018, kar pomeni, da je začel teči enoletni rok za plačilo dajatve za od-

javljeno vozilo za vsa vozila, ki so bila odjavljena od 1. 4. 2018 dalje. Prve obveznosti plačil dajatev za odjavljena vozila so tako nastale s 1. 4. 2019.

16. člen zakona določa, da se dajatev za odjavljeno vozilo plačuje enkrat letno v enkratnem znesku. Direkcija za ceste v 15 dneh po nastanku obveznosti plačila dajatve za odjavljeno vozilo pošlje lastniku odjavljenega vozila plačilni nalog za plačilo nastale obveznosti. Plačilni nalog velja kot odločba. Lastnik mora plačilo izvesti v 30 dneh po prejemu naloga. Če lastnik odjavljenega vozila prenese lastništvo na drugo osebo, ki ima sedež ali prebivališče v Republiki Sloveniji, novi lastnik postane zavezanec za plačilo dajatve za odjavljeno vozilo v istih rokih kot prejšnji.

Navedena določba praktično pomeni, da **sprememba lastništva odjavljenega vozila ne vpliva na tek enoletnega roka**, po katerem nastopi obveznost plačila letne dajatve za odjavljeno vozilo.

Za lažje razumevanje navedenih določb podajamo dva praktična primera.

Primer 1: Lastnik A je objavil vozilo iz prometa dne 1. 2. 2019. S tem dnem je začel teči enoletni rok za plačilo dajatve za odjavljeno vozilo. Če lastnik do 1. 2. 2020 vozila ne bi registriral, bi s 1. 2. 2020 postal zavezanec za plačilo navedene dajatve. Če

pa lastnik v letu 2019 oz. najpozneje do 31. 1. 2020 to vozilo ponovno registrira, z registracijo vozila preneha teči enoletni rok za plačilo letne dajatve za odjavljeno vozilo.

Primer 2: Lastnik A je objavil vozilo iz prometa dne 1. 2. 2019. S tem dnem je začel teči enoletni rok za plačilo dajatve za odjavljeno vozilo. Lastnik A je dne 1. 7. 2019 vozilo prodal novemu lastniku B, ki vozila ne registrira. Čeprav je lastnik B kupil vozilo šele sredi leta 2019, je postal zavezanec za plačilo dajatve za odjavljeno vozilo, in sicer s potekom enoletnega roka od dneva odjave vozila, to je s 1. 2. 2020.

3. Višina dajatve za odjavljeno vozilo

Višina dajatve za odjavljeno vozilo se določi v višini 25 % letne dajatve, ki je za tako vozilo določena v skladu s 7. členom tega zakona brez upoštevanja oprostitev ali znižanj plačila letne dajatve, vendar ni manjša kot 25 EUR.

Za vozila, ki imajo vgrajen električni pogonski motor, je predpisana fiksna višina navedene dajatve.

4. Prenehanje obveznosti plačila dajatve za odjavljeno vozilo

Obveznost plačila dajatve za odjavljeno vozilo preneha, če iz evidence registriranih vozil izhaja, da je bilo vozilo:

- predano v razgradnjo v skladu s predpisi o varstvu okolja,
- znova registrirano ali
- če zavezanec upravni enoti ali drugi registracijski organizaciji predloži:
 - potrdilo o uničenju vozila v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja;
 - policijski zapisnik, iz katerega izhaja, da je bilo vozilo ukradeno;
 - dokazilo, da je bilo vozilo registrirano v drugi državi ali
 - izvozno carinsko deklaracijo s potrditvijo izstopa vozila iz carinskega območja Evropske unije.

Na podlagi predstavljenih zakonskih določb opozarjamo lastnike vozil, ki bodo odjavljena iz prometa več ko eno leto, da bodo postali zavezanec za plačilo navedene dajatve. ●

UE Ilirska Bistrica

PRIPOROČILA OB SUMU NA OKUŽBO Z NOVIM KORONA VIRUSOM 2019 – NCOV

Za preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2 je priporočljivo upoštevati vsakodnevne preventivne ukrepe.

- ➔ Izogibamo se tesnim stiskom z ljudmi, ki kažejo znake nalezljive bolezni.
- ➔ Ne dotikamo se oči, nosu in ust.
- ➔ V primeru, da zbolimo, ostanemo doma.
- ➔ Upoštevamo pravila higiene kašlja.
- ➔ Redno si umivamo roke z milom in vodo.
- ➔ V primeru, da voda in milo nista dostopna, za razkuževanje rok uporabimo namensko razkužilo za roke.
- ➔ Vsebnost alkohola v razkužilu za roke naj bo najmanj 60 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi.
- ➔ Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.

Nasveti za umivanje rok - Novi koronavirus SARS-CoV-2 -

-

1 Roke najprej dobro splaknemo pod toplo tekočo vodo.
-

2 Z milom, ki ga nanesemo po celotni površini rok, si drgnemo roke 1 minuto, po vseh predelih (dlani, hrbtišča, med prsti, palca in tudi pod nohti obeh rok).
-

3 Milo dobro speremo z rok s toplo vodo.
-

4 S papirnato brisačo za enkratno uporabo si roke obrišemo do suhega. Pipo zapremo s papirnato brisačo in pazimo, da se je z umitimi rokami ne dotaknemo več.

Pravilna higiena kašlja - Novi koronavirus SARS-CoV-2 -

-

1 Preden zakašljate/kihnete si pokrijte usta in nos s papirnati robčkom.
 -

2 Zakašljajte/kihnite v zgornji del rokava.
- ali
-

3 Papirnat robček po vsaki uporabi odvržite v koš.
 -

4 Po kašljanju/kihanju si umijte roke z milom ter vodo.

➔ Glede na trenutno epidemiološko situacijo splošna uporaba zaščitnih mask ni potrebna.

➔ V času povečanega pojavljanja okužb dihal se izogibamo zaprtih prostorov, v katerih se zadržuje veliko število ljudi. Poskrbimo za redno zračenje zaprtih prostorov!

Za več informacij obiščite spletno stran <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>.

Občane prosimo, da v primeru suma na okužbo s SARS-CoV-2 virusom ostanejo doma in pokličejo na telefonsko številko

05 711 21 12,

kjer bodo dobili navodila za nadaljnje ravnanje.

Pozivamo vas, da zdravstvenega doma ne obiskujete brez telefonsko prejetih navodil!

TRANŠA INFORMATIVNIH IZRAČUNOV DOHODNINE ZA LETO 2019

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

Datum odpreme: torek, **31. 3. 2020**

Datum fikcije vročitve: sredo, **15. 4. 2020**

Zadnji dan za vložitev ugovora: četrtek, **30. 4. 2020**

1. 5. 2020 IID19 postane ODLDOH19 (v začetek teka roka za vračilo in doplačilo se šteje že prvi dan dokončnosti – 1. 5. 2020 začne teči 30-dnevni rok za vračilo).

Skrajni rok za vračilo preplačila: sobota, **30. 5. 2020**

Valuta doplačila dohodnine: ponedeljek, **1. 6. 2020**

Če davčni zavezanec v 15 dneh od vročitve IID vloži ugovor zoper IID, se le-ta skupaj z IID šteje za njegovo napoved za odmero dohodnine. Zavezanci podajo ugovor zoper IID, v kolikor se s podatki, ki so bili uporabljeni za sestavitev IID, ne strinjajo oz. želijo podatke dopolniti, predvsem podatke o vzdrževanju družinskih članov ali dohodkih, prejetih iz tujine. Navodilo za izpolnjevanje ugovora je objavljeno na spletu.

Če zavezanec v zakonskem roku vloži ugovor zoper informativni izračun, ni dolžan poravnati obveznosti po informativnem izračunu oziroma ne prejme vračila na podlagi informativnega izračuna.

Davčni zavezanec lahko vloži ugovor prek eDavkov ali v papirnati obliki po navadni pošti. ●

Milenka Dekleva, vodja Sektorja za davke

UKREPI ZA PREPREČEVANJE OKUŽB NA DELOVNEM MESTU

V zvezi z pojavom korona virusa v naši neposredni bližini je Generalna finančna uprava sprejela dodatne ukrepe poleg tistih, ki so že objavljeni na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje, kako v največji meri zaščititi

stranke, ki poslujejo z finančno upravo, kot tudi svoje zaposlene, ki imajo neposredne stike s strankami.

Na FU Postojna stranke sprejemajo v avli, kjer se nahaja steklen pult in zaradi preprečevanja okužb sta v tem prostoru

lahko istočasno le dve stranki. V prostore finančne pisarne v Ilirski Bistrici stranke vstopajo posamično.

Ostale stranke lahko počakajo v predprostoru, kjer je na voljo razkužilo za roke, oziroma zunaj poslovnega prostora.

Na zavezanca ponovno apeliramo, da v največji možni meri poslujejo s finančno upravo preko e-davkov oziroma mobilne aplikacije, telefona, po pošti ali pa da dokumente vložijo v predalčnik v predprostoru Finančnega urada.

Ti ukrepi veljajo do preklica. ●

Finančni urad Postojna

VAŠ PARTNER, ZA VEČJO VARNOST NA CESTI Z NEVARNIM BLAGOM

ADR

- ▶ **PREGLEDI VOZIL**
- ▶ **PREIZKUSI CISTERN**
- ▶ **USPOSABLJANJE VOZNIKOV**
- ▶ **VARNOSTNI SVETOVALEC PRI PREVOZU NEVARNEGA BLAGA**
- ▶ **KONTROLA TAHO IN OH**

- ▶ **TEHNIČNI PREGLEDI**
- ▶ **REGISTRACIJA VOZIL**
- ▶ **ZAVAROVANJE VOZIL**
- ▶ **PREPISI VOZIL**
- ▶ **CEMT PREGLEDI**

- ▶ **PREGLEDI GASILNIKOV**

modra številka
080 80 19

TIB STORITVE d.o.o., Šercerjeva 17, 6250 Ilirska Bistrica

info@tib-storitve.si www.tib-storitve.si

LETOS SO ŽUPANOVALI »ČRNI KOSI« IZ KOSEZ

Na debeli četrtek je na odru šotora v Parku Nade Žagar bistriški župan Emil Rojc predal oblast »Kosjskim ptičam. Na otvoritveni prireditvi, ki jo je že drugo leto zapored vodil uradni napovedovalec skokov v Planici Bojan Makovec, se je predstavilo kar osem skupin.

»Moja naloga je, da vam predam ključ in da se vsaj za nekaj dni poslovim od svoje funkcije. Z veseljem bom spremljal, kako boste kot moji nasledniki upravljali z občinsko blagajno. Glede na to, da se je leto šele začelo, je blagajna še polna,« je ob uradni predaji ključa predstavniku Kosjskih ptičev hudomušno pripomnil dobro razpoloženi bistriški župan Emil Rojc.

»Hvala, gospod župan, da ste nam predali ključ bistriške mestne hiše! Letos, ko praznujemo 25-letnico udeležbe na bistriški pustni povorki, dokazujemo, kako se lahko Koseščani uspešno zberemo v velikem številu in se družimo ter skupaj poveselimo. Pričeli smo s tradicionalno masko »Kosjskega rudarja«, ki smo jo obdržali kar nekaj let, nato pa smo vsako leto izbrali drugačno temo. Koseščani se radi našemimo in tudi letos se nas bo v povorki sprehodilo več kot 50,« je povedal predstavnik skupine Kosjski ptiči.

Kosjskim ptičam iz Kulturno-športnega društva Koseze je letos pripadla čast županovati v okviru karnevala Pust je pršu 2020, saj je bila prav skupina iz Kosez izbrana za vodenje letošnje 25. pustne povorke, ki je potekala po bistrških uli-

cah. Za to posebno priložnost so črni kosi veselo zasukali pete in zaplesali ob zvokih domače harmonike.

Za odlično vodenje otvoritve pustnega dogajanja na Bistriškem je že drugič zapored poskrbel legendarni uradni napovedovalec smučarskih skokov v Planici Bojan Makovec, ki se vse bolj uveljavlja v tujini kot uradni napovedovalec svetovnih prvenstev in zadnjih olimpijskih iger. Gorenjec iz Rateč je s svojim dialektom in hudomušnimi vložki lepo popestril prvi dan najbolj šegavega obdobja leta.

Letošnjo uvodno prireditev v t. i. peti letni čas je obiskalo osem pustnih skupin, ki so predstavile glavne značilnosti njihovih »šjm«. Kot prvi so se na odru predstavili Novokrajci, ki so lani županovali na bistrškem karnevalu in so letos v Dolino ljubavi pripeljali čisto pravi safari iz eksotične Afrike. Prvič so se občinstvu predstavili Trnovski smrkc, ki so tokrat pustili zlobnega Gargamela doma, občinstvo pa so pozdravile tudi Topolške šjme. Zbrane so pozdravile obiskovalcem že dobro poznane etnološke maske Hruški škromati,

Podgrajski škromati, Vrbovske šjme in Vrbišče šjme.

Vsaki od predstavitev je sledila še glasbena točka, ki je pokazala, da je pustni čas resnično čas za veselje, prešerno razpoloženje, glasbo in ples, ki združujeta ljudi. Vrhunec večera je predstavljalo združeno igranje vseh glasbenikov iz zbranih skupin, po uradnem programu pa je nastopil čas za ples in zabavo z Matcem Štavarjem in Skupino Lisjaki, ki se je posebej za to priložnost preimenovala v Skupino Bog pomagaj. ●

TUDI NAŠI NAJMLAJŠI SO RAJALI ZA PUSTA

Pustnega rajanja so se letos v Ilirski Bistrici naužili tudi najmlajši. Poleg zanimivih pustnih delavnic so zanje pripravili otroško pustno zabavo, na kateri so peli in plesali z risanimi junaki iz »Ledenege kraljestva«.

Da bo veselo pustno obdobje ostalo v najlepšem spominu tudi našim najmlajšim, so poskrbeli v društvu *Otroške zabave in animacije* in v *Klubu študentov Ilirska Bistrica*. S pomočjo Turistično-informa-

cijskega centra Ilirska Bistrica in Občine Ilirska Bistrica so pričarali nekaj pravičljnih trenutkov. Otroci so se z veseljem udeležili zanimivih pustnih delavnic, ki so se odvijale v petek, 14. februarja, v Domu na Vidmu, svojo ustvarjalnost pa so lahko izrazili tudi na sobotnih delavnicah v okviru *Pustnega rajanja za otroke*.

Otroška pustna zabava, ki se je na zadnjo februarso soboto odvijala pod šo-

torom v Parku Nade Žagar, je bila letos posvečena animirani seriji *Ledeno kraljestvo* in glavnim junakom – kraljicnima Elsi in Ani ter dobremu snežaku Olafu. Otroci so navdušeno opazovali svoje junake, posnemali njihove gibe, jim sledili, peli in plesali ter skupaj uganjali norčije. Uživali so v družbi svojih risanih junakov, veselo barvali pobarvanke in nestrpno čakali, da so na njihovih licih zasijale lepe poslikave. Ker pa je igranje izredno naporno za male nadobudneže, so se na koncu okrepčali z okusnimi pustnimi krofi in toplim čajem ter se v družbi svojih staršev in starih staršev veseli odpravili proti domu. ●

PUSTNO RAJANJE POD ŠOTOROM TRAJALO DOLGO V NOČ

Tradicionalni ples v maskah s skupino »Ku adn« in DJ Lovrom je na prireditveni prostor v Park Nade Žagar privabil veliko število šem.

Skupina *Ku adn* in DJ Lovro so s pestrim izborom skladb na plesišče zvabili dobro razpoložene maske, ki so se ob zvokih uspešnic vrtele kot navite. Raznorazne šeme so se v dobri družbi in ob odlični glasbi zabavale vse do jutranjih ur. Pust je čas za norčije in domiselne maske, zato smo se z veseljem pridružili pustni zabavi in posneli nekaj zanimivih fotografij, ki vam jih ponujamo na ogled. ●

ČETRT STOLETJA BISTRIŠKEGA KARNEVALA OBELEŽILO REKORDNO ŠTEVILO NASTOPAJOČIH

Letošnjega 25. karnevala »Pust je pršu 2020« se je udeležilo več kot 1200 nastopajočih iz Slovenije in Hrvaške, ki so poskrbeli za odlično vzdušje in dobro voljo. Škoromati, zvončarji in kurenti so s svojimi zvonci uspešno pregnali zimo in prave pomladne temperature so na Bistriško privabile številne obiskovalce, ki so navdušeno spremljali povorko kar 26 pustnih skupin in tradicionalne ter novodobne »šjme« večkrat nagradili z bučnim aplavzom.

Tradicionalne povorke po bistriških ulicah se je udeležilo kar 26 pustnih skupin. Na čelu letošnjega karnevala je bila novodobna koseška skupina Kulturno-športnega društva Koseze Kosjski ptiči, ki je na debeli četrtek od bistriškega župana Emila Rojca uradno prevzela županovanje v Občini Ilirska Bistrica. Nedeljski pustni praznik je postregel s kar enajstimi etnološkimi skupinami, ki so se predstavile s svojimi tradicionalnimi maskami. Domačine so suvereno zastopali številčni Podgrajski škoromati, ki so od leta 2015 vpisani v register žive kulturne dediščine Slovenije in Hruški škoromati, ki so vpisani v register nesnovne kulturne dediščine, trenutno

pa se pripravljajo še na postopek vpisa v seznam svetovne nesnovne kulturne dediščine pod okriljem Unesca, ter Šjme Pregarje, ki so se v skupino formirale leta 2001. Občinstvu so se predstavile lepe in grde Šjme Vrbovo in nemo gledališče Šjme iz Vrbice, ki ima po ustnem izročilu častljivo 600-letno tradicijo šemljenja. Gostje iz sosednje Hrvaške, Čičski in Munski zvončari, so predstavili navade in posebnosti Matuljev in okolice ter navdušili s svojo predstavo. Karnevala so se udeležili Pustarji iz Grgarskih Raven, ki v živopisni opravi z rožastimi klobuki in dolgimi lesenimi kleščami lovijo dekleta in prikazujejo pustno procesijo s prastarim ženitovanjskim običajem. S svojim

nastopom so Bistričane razveselili člani Turističnega društva Cirkulane, sekcija Stari običaji, ki so s Pokači in orači iz Malega Okiča in Slatine s spektakularnim pokanjem pritegnili številne poglede. Etnološki sklop so popestrili gostje z Dravskega polja, ki so na Bistriško prispeli že enajsto leto zapored. Kurenti iz Hajdine so znova poskrbeli za prešerno razpoloženje, ko so v družbi dveh hudičev neumorno dvorili lepim dekletom v občinstvu, zala dekleta pa so jim pridno vezala robce okrog ježevk. Letošnje povorke so se drugič zaporedoma udeležili

tudi predstavniki *Folklornega društva Rožmarin Dolena*, ki so zbranim prikazali tradicionalno izročilo zahodnih Haloz in pomladanskih likov izpod Donačke gore.

Klovni iz Dobove v brežiški občini so se občinstvu predstavili v pisanih opravih in vse zbrane povabili na njihov fašjenk. *Gusarji in pirati* iz Rodika so v Ilirsko Bistrico pripluli na mogočni lesenih galeji. Po zgrajenem 3. tiru so se s poštnim vlakom pripeljale maske *Pošte Kal* in s pomočjo kalanskih poštarjev med občinstvo raznosile veliko pisem in reklam. Slovensko kulturno-prosvetno društvo *Snežnik* iz Lovrana pa se je predstavilo z dobro razpoloženimi *Kartami*. *Topolčani* so ponosno predstavili svoje rakarje in strašljivo *Krvavo stjegnu*, ki je strah in trepet za otroke.

V domači občini se je predstavilo še osem novodobnih skupin. Športno društvo *Bas šport* se je letos s seniorsko

baletno šolo zavrtelo ob zvokih valčka »Na lepi modri Donavi«, *Kulturno društvo Grad – Dolnji Zemon* je v dolini reke Reke vdahnilo življenje neslavno propadli slovenski letalski družbi *Adriji Airways*, vse navdušenje kvartopirce in kockarje pa je razveselila novica, da se je v bližini mesta odprla čisto prava igralnica z imenom *Casino Las Jasen*. *Bačka kuhna* je za obiskovalce pripravljala torte, palačinke in razne jedi na žaru, iz *novokrajske Doline ljubavi* pa je v mesto prišel originalen afriški safari. Ilirsko Bistrico so obiskali tudi akcijski junaki iz skupine *Mad Max Kočanja*, ki so s svojimi vratolomnimi voznjaki gledalce ob trasi puščali brez besed. Iz *Snežniških gozdov* so se spustili še *Trnovski smrkci*, ki so neutrudno bežali pred zlobnim Gargamelom. Velik aplavz so si zaslužili *Kravice in telički* iz Vrtca Jožefe Maslo Ilirska Bistrica, ki so veselo zaplesali in zapeli.

Festival »šjm« je s hitrim taktom otvoril posebej za to priložnost našemljen *Pihalni orkester Ilirska Bistrica*. Za dobro voljo in duhovite vložke med pol tretjo uro trajajočim karnevalom sta poskrbeli

znani radijski zvezdi *Radia 1* – Iztok Gustinčič in Tomaž Klepač. Po zaključku povorke je pod šotorom v Parku Nade Žagar sledila zabava za vse »šjme«, kjer so za dobro voljo in plesne korake poskrbeli odlični *Gažeri*.

Turistično-informacijski center Ilirska Bistrica in Občina Ilirska Bistrica sta še enkrat dokazala, da se tradicionalna prireditev *Pust je pršu* z odlično organizacijo, mednarodno zasedbo in prekaljenim voditeljskim dvojcem lahko kosa z bolj znanimi karnevali na Slovenskem. ●

KULTURNO-ŠPORTNO DRUŠTVO KOSEZE – KOSJŠKI PTIČI

*Pleši, pleši črni kos,
kak' bom plesal, če sem bos?
Kupil si pa čevlje bom,
polke tri zaplesal bom.*

Koseščanke in Koseščani smo se odločili, da letos zajadramo visoko v nebo in se prelevimo v ptice, v črne kose. Zime ni, pomlad je že skorajda tu, zato smo pohiteli iz gozdov, kjer gnezdimo. Ker smo že pošteno lačni in željni deževnikov, smo jih hitro ulovili.

A kaj ko nas preganjajo lovci ..., kaj lovci, strašila ...! Le pogledjte eno izmed njih, kako se baha in nas odganja. Ampak vseeno, črni kosi smo zelo družabne ptice in radi poplesujemo v črno-rumeni jati ptic. ●

VRTEC JOŽEFE MASLO ILIRSKA BISTRICA

Smo iz vrtca Jožefe Maslo se pripeljali,
da s pustom zimo bi pregnali.
Ovčke, Levčki, Mravljice, Pingvini,
pa še Želve, da smo vsi edini.
Našemili se v kravice, teličke,
da priklicali bi iz južnih krajev ptičke.
Pastirčki pazijo na nas
in z nami vriskajo na glas.
Pust, pust, pravljčni hrust
bo zimsko spanje pregnal
in pomlad v deželo pripeljal. ●

CASINO LAS JASEN

Leto se je hitro obrnilo okrog in pust je spet tu. Jasenci so za letošnjo pustno povorko odprli Casino Las Jasen. V njem smo videli različne igralne avtomate, ruleto in mizo za poker, kjer se boste lahko pomerili z našimi najboljšimi pokeraši. Svojo srečo so prisotni lahko preizkusili v igri Kolo sreče, kjer so nanje čakale bogate nagrade. Za obiskovalce je poskrbelo super osebje, manjkal pa ni niti Bar, kjer je bilo na voljo veliko različnih pijač. ●

ŠD BAS ŠPORT – PUSTNA ŠOLA BALETA BISTRICA

Športno društvo BAS ŠPORT iz Ilirske Bistrice je v začetku letošnjega leta odprlo seniorsko plesno šolo baleta.

Navdahnjeni z lepotami našega kraja – izjemnim Kindlerjevim botaničnim

vrtom, umetnim jezercem, jezeroma Klivnik in Mola – smo zaplesali na glasbo ruskega skladatelja Petra

Iljiča Čajkovskega. Njegovi deli Labodje jezero in Hrestač predstavljata rdečo nit nastopa naše baletne skupine.

S svojim plesnim nastopom sodelujemo na številnih kulturnih prireditvah, ki se odvijajo v naši neposredni bližini – v evropski prestolnici kulture leta 2020 mestu Reki.

Dragi gostje pustne povorke!

S plesom vam želimo prikazati razvoj lastne kreativnosti in medsebojne povezanosti, hkrati pa želimo doseči večjo prepoznavnost baletne umetnosti. ●

PUSTNA SKUPINA Z BAČA IN OKOLICE – SHEFOVA MINEŠTRA Z BEUGA KAMNA

*Pod Tuščakom šefi so se zbrali,
da kuharsko tekmovanje bi izpeljali.
Paprike in feferone v lonec so metali,
malancane, repo in korenje kot norci so
sekljali.*

*A kaj ko mineštra prava ni,
če sol in poper noter ne zdrsi.
Take in onake v loncu so dišave,
a dokler po mesu ne diši,
to nič od južne ni. ●*

KOČANIJA – MAD MAX

Puščavsko pleme, ki živi na črpališču nafte, z vsemi silami brani rafinerijo nafte in kamion, poln bencina, ki ga hočejo zavzeti podivjani puščavski bojevniki.

V pomoč jim priskoči MAD MAX in s skupnimi močmi branijo kamion in rafinerijo. Vse to se sprevrže v krvav obračun za dragoceno tekočino. ●

POBERIJA NA TOPOLCU

Fantje in dekleta s Topolca se zberejo v jutranjih urah in pričnejo s poberijo po vasi. Letos so se »šjme« pod vodstvom strašnega pirata Barbarosse postavile v povorko, ki je sledila improviziranemu vozu z žarom na krovu in pod budnim očesom vojakinj in vojakov ter mičnih policistk pričele svoj obhod po Topolcu. Med »šjmami« smo srečali tudi zelo aktualno masko s korona virusom, gusarja, čmrlja, sprevodnika, zapornika, nuno, duhovnika in pilota ter ostale zanimive like. »Šjme« obiščejo prav vse

hiše v vasi. Tudi letos so obiskale najstarejšo domačijo in vesele nazdravile v družbi 82-letnega gospodarja Jadrana Brezcovega ter pozirale pred objektivom Bistriških odmevov. Domačini za pustne »šjme« pripravijo domače klobase, jajca in okusne krofe, pa tudi kakšna steklenica rujnega se najde vmes. Za dobro voljo skrbijo mladi muzikantje, ki z ubranimi takti harmonike, kitare in bobna vabijo na ples. Po eni uri je čas za okusno in krepčilno kosilo ter priložnost za gasil-

sko fotografijo za spomin na pust 2020. Ko v zgodnjih večernih urah končajo svoj obhod po vasi, se odpravijo na ples v maskah v Park Nade Žagar, nedelja pa je tradicionalno rezervirana za povorko v vsem dobro poznanih maskah topolških rakarjev in hudičev. ●

ZIMSKE POČITNIŠKE DELAVNICE

v izvedbi programov Centra za socialno delo Primorsko-Notranjska enota Ilirska Bistrica – 17. februar 2020 – 19. februar 2020

Prvi počitniški dan smo spoznali **vrbišče šjme**, ki so vpisane v register žive kulturne dediščine. Obiskal nas je gospod Boris Čekada iz Vrbiče, ki izdeluje maske iz ovčje kože. Vrbišče šjme sestavljajo izjemno število različnih likov, najbolj značilna pa sta bel in črn lovec. Sledila je ustvarjalna delavnica, na kateri so otroci izdelali svoje maske.

Helena Strle nas je poučila o tradicionalnih jedeh in s pomočjo gospe Jasmin Tomažič smo spekli sladke ocvrte miške. Sledil je kviz, v katerem je zmagala skupina Vrbišče šjme, sledila ji je skupina Rdeči vragi, tretje mesto pa so dosegli Škoromati.

V torek smo si gledali razstavo najboljših fotografij, posnetih na temi »Pustni običaji« in »Etno maske« v Pavlovčevi galeriji.

Edvard Petrač nam je opisal **podgrajske škoromate**, ki so prav tako vpisani v register žive kulturne dediščine Slovenije. V pustna oblačila sta se oblekla mlada nadobudneža Adrijano Strle in Žiga Tomažič.

Žiga nam je predstavil enega izmed osrednjih likov, zgornčarja.

Vsem sodelujočim se iskreno zahvaljujemo! ●

Za CSD Primorsko-Notranjska enota
Ilirska Bistrica
Kristina Šabec

64. OBČNI ZBOR ZŠAM ILIRSKA BISTRICA

»Združenje šoferjev in avtomekanikov Ilirska Bistrica« je tretjo soboto v mesecu februarju pripravilo tradicionalni občni zbor, na katerem so predstavili rezultate minulega leta in napovedali novosti za leto 2020. Najpomembnejši dogodek tega leta bo vsekakor organizacija poveljstva gospodarskih vozil po ulicah Ilirske Bistrice v juniju.

Po izvolitvi delovnih teles občnega zbora so zbrani člani prisluhnili poročilu o delu združenja v letu 2019, ki ga je podal predsednik Franc Pugelj. Predstavniki ZŠAM Ilirska Bistrica so se udeležili občnih zborov Primorsko-notranjske regije in srečanja predsednikov ter poveljnikov ZŠAM Primorsko-notranjske regije, predsednik pa je prisostvoval tudi 53. redni skupščini zveze ZŠAM Slovenije v prestolnici. V aprilu so se predstavniki ZŠAM Ilirska Bistrica udeležili tekmovanja *Kaj veš o prometu?*, ki ga je organizirala Osnovna šola Jelšane. Prisotnost članov ZŠAM je velikega pomena, saj učence ocenjujemo pri vožnji s kolesom in spoznavanju prometnih znakov. Svetujemo jim, kakšna je pravilna drža na kolesu in kako se pravilno razvrstiti na cesti, da ne ogrožajo sebe in drugih udeležencev v prometu. Na prvi šolski dan smo kot vsako leto pristopili k akciji *Varna pot*

v šolo. Letos je k varovanju naših najmlajših pristopilo kar 19 članov, kar je največ do sedaj. Varovali smo vse šolske prometne dostope pri OŠ Dragotina Ketteja in OŠ Antona Žnideršiča, na Pregarjah, v Podgradu, Jelšanah, Kuteževem in Knežaku. Žal

smo tudi letos opazili veliko prometnih prekrškov in nepravilnih ravnanj staršev in starih staršev, ki vozijo otroke na prvih sedežih; jih ne pripnejo; parkirajo na delih ceste, ki niso primerni za ustavljanje vozila; ne upoštevajo označenih prehodov za pešce idr. Člani ZŠAM jih vljudno opozorimo in rezultati našega dela so vidni že naslednji dan, ko vsi vozijo pravilno in prečkajo cesto na prehodu za pešce. Glede na veliko gnečo pri bistrškem vrtcu zjutraj in popoldan je predsednik predlagal postavitev dveh članov na lokacijo ob Vrtcu Jožefe Maslo Ilirska Bistrica. Člani združenja smo se udeležili čudovitega izleta na Brione in skupaj nazdravili mlademu vinu v gostilni Danilo.

V nadaljevanju programa je predsednik združenja Franc Pugelj predstavil načrt dela za leto 2020, ki prav tako vsebuje obvezno udeležbo na občnih zborih na Vrhniki, v Cerknici, Logatcu in Idriji. Ker sta občna zbora Postojne in Ilirska Bistrica letos sovpadala, so se člani omenjenih združenj udeležili svojih matičnih občnih zborov. Člani ZŠAM se bodo tudi letos udeležili tekmovanja *Kaj veš o prometu?*, v mesecu juniju pa bodo organizirali težko pričakovani dogodek. 13. junija 2020 bodo mesto Ilirska Bistrica preplavila gospodarska vozila in na plano priključala številne gledalce, ki si bodo ogledali mimohod različnih vozil. Člani ZŠAM bodo gostili letošnji sestanek predsednikov in poveljnikov Primorsko-notranjske regije v Ilirski Bistrici, zabavne vsebine pa naj za zdaj ostanejo še skrivnost.

Letos so člani ZŠAM Ilirska Bistrica podelili zahvale za slušnim članom, posameznikom in organizacijam, ki podpirajo naše prizadevanje za dvig prometne kulture in ozaveščanje o pomenu upoštevanja cestnoprometnih predpisov. Bistriško združenje šoferjev in avtomekanikov se je za sodelovanje in podporo najprej zahvalilo Občini Ilirska Bistrica in županu Emilu Rojcu, ki je pokazal veliko zanimanje za preventivno vzgojo in povečanje prometne varnosti v okolici izobraževalnih ustanov. Župan Emil Rojc nam je s svojo moralno in finančno podporo omogočil izpeljavo zastavljenih ciljev in doprinesel k številnim izboljšavam, ki dvigajo prometno kulturo v samem mestu ter celotni občini. Zahvalo za nesebično pomoč in sodelovanje je prejel tudi Danilo Štemberger, ki je eden izmed bivših predsednikov ZŠAM Ilirska Bistrica. Gospod Štemberger je v vseh teh letih omogočal nemoteno delovanje združenja v prostorih bivšega podjetja Tib Transport Ilirska Bistrica, zato so se mu kot zaslužnemu častnemu članu ZŠAM Ilirska Bistrica, ki nam še vedno pomaga in stoji ob strani, zahvalili za vso pomoč. Prostovoljno gasilsko društvo Ilirska Bistrica že tretje leto zapored omogoča izpeljavo občnega zbora v prostorih Gasilskega doma Ilirska Bistrica na Vilharjevi cesti. Zahvalo za dobro sodelovanje z bistriškimi gasilci je iz rok predsednika Franca Puglja prevzel predsednik PGD Ilirska Bistrica Matej Ličan.

Za kulturni program je poskrbel odlični kitarist in vokalist Kristjan Črlenec, ki se je predstavil s pesmijo *Kamionar* avtorja Tomaža Domiclja. Vse zbrane pa je navdušil član ZŠAM Ilirska Bistrica Klavdij Ujčič, ki se je prelevil v legendarnega igralca Radeta Šerbedžijo in vrhunsko interpretiral njegovo *Ne daj se Ines*.

Po zaključenem uradnem delu programa so se člani zbrali ob večerji in kapljici rujnega ter se prepustili prijetnemu pogovoru in zvokom harmonike.

Uspešno izpeljan občni zbor daje našemu združenju potreben elan za izpeljavo velikih projektov v prihodnosti. ●

ZŠAM Ilirska Bistrica

ASFALTI plus

Asfalti plus, nizke gradnje, d.o.o.,

Šmihel 7, 6257 Pivka, Slovenija

asfalti.plus@gmail.com, M: 041 740 514

IZVAJAMO NASLEDNJA DELA:

- ▣ asfaltiranje (rezkanje, ročno, strojno),
- ▣ novogradnja javnih in zasebnih prometnih površin (cest, pločnikov, dvorišč ...),
- ▣ ureditev okolice objektov,
- ▣ izdelava odvodnjavanj, drenaž, fekalne, meteorne kanalizacije ...,
- ▣ rušilna dela,
- ▣ zemeljska pripravljala dela,
- ▣ izdelava škarp in kamnitih zlozb.

Kontakt: **+386 41 740 514**

mail: **asfalti.plus@gmail.com**

TAMARA URBANČIČ SVOJ KMETIJSKI KROŽEK V PODGRADU USPEŠNO PREDSTAVILA UDELEŽENCEM EVROPSKEGA PROJEKTA »NEWBIE«

Evropski projekt novih pristopnikov v kmetijstvu pomaga ljudem, ki se odločijo za omenjen poklic poiskati vstopne in poslovne modele za delovanje v kmetijstvu. V okviru štiridnevnega dogodka, ki ga je v Sloveniji organiziral Oddelek za geografijo ljubljanske filozofske fakultete, so udeleženci obiskali dve dobri praksi v kmetijstvu na našem koncu države – kmetijo Slavec v Knežaku in kmetijski krožek, ki ga na OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad od leta 2011 vodi mentorica Tamara Urbančič. Po uvodnem pozdravu ravnatelja Milana Dekleve je sledil nastop pevskega zbora šole pod vodstvom zborovodkinje Damjane Kinkela, nato pa so se udeleženci projekta okrepčali z dobrotami, ki so jih pripravili učenke in učenci kmetijskega krožka. Sledila je predstavitev obšolske dejavnosti v angleškem jeziku, ki so ji z zanimanjem prisluhnili. Gosti so si z veseljem ogledali novo šolsko stavbo, pozdravili učence in polni lepih vtisov zapustili našo občino. Ob tej priložnosti smo za izjavo poprosili mentorico Tamaro Urbančič in nastal je pogovor, ki si ga lahko preberete v spodnjih vrsticah.

Od kod ideja, da bi otrokom поблиže predstavili delo na kmetiji in kako vam jo je uspelo uresničiti?

Leta 2008 sem videla, da so otroci, ki prihajajo na kmetijo, zelo vedoželjni, da božajo živali in jih te tematike zanimajo.

Kot univ. dipl. inženir kmetijstva in živinoreje sem se domislila, da bi te vsebine lahko ponudila otrokom. Bivša ravnateljica na Osnovni šoli Dragotina Ketteja Ester Juriševič je bila vesela, da se je nekdo tega spomnil, a me je opozorila

na to, da si bom morala sama poiskati vir financiranja. Odšla sem na Lokalno skupino med Snežnikom in Nanosom k strokovnemu vodji Alešu Zidarju in skupaj sva prijavila projekt *Ozaveščanje mladih o eko kmetijstvu in zdravi prehrani*. Na začetku sem začela z eno skupinico po dve uri na teden, potem pa je bilo zanimanje vedno večje in naslednje leto sem o kmetijstvu poučevala na OŠ Dragotina Ketteja, OŠ Košana in OŠ Podgora Kuteževo. Drugi projekt je zajemal *Integriranje mladine v razvoj podeželja* in tedaj sem začela poučevati še na OŠ Rudolfa Ukoviča v Podgradu in kasneje tudi na Srednji gozdarski šoli v Postojni. Nato sem sodelovala na Interregovem projektu *P.E.S.C.A.*, prek katerega smo z italijanskimi partnerji v šole uvajali tradicionalno hrano. Kasneje sem se zaposlila kot samostojna podjetnica in staršem učencev izdajala račune za moje storitve. Nato sem se zaposlila na LAS in prek projekta *Z roko v roki do kakovostne prehrane* (ki ga sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja) nadaljevala s kmetijskim krožkom na dveh šolah. Trenutno sem na LAS zaposlena za polovični delovni čas, polovično pa na OŠ Podgrad, kjer prek projekta *Na kmetiji do delovnih navad in znanja*, ki ga sofinancira EU, razvijamo didaktične kmetije.

Nam lahko podrobneje predstavite projekt »Na kmetiji do delovnih navad in znanja«?

Gre za projekt, ki je zaživel z novim letom in verjamem, da bo v prihodnosti zanimiv tudi za poročanje v Bistriških odmevih. Vanj so vključene tri kmetije: Slavec iz Knežaka, Miše iz Sabonj in Volk iz Suhorja. Na njih naj bi razvijali programe, ki bi učencem predstavili neko konkretno dejavnost na kmetiji, prek katere bodo pridobili znanje, povezano z učnimi načrti, in delovne navade. To ni le program za šolo in kmetijo, tem-

več gre za usposabljanje kmetov na kmetijah, kako naj sprejemajo obiskovalce in kako naj delajo z njimi. Naslednji dve leti bom tako na OŠ Podgrad zaposlena z razvojem omenjenih programov in usposabljanj, šolo pa poskušam vključiti tudi v mednarodno sodelovanje preko projekta ERASMUS+. Lani sem bila s prijavo uspešna. V dveh letih se bodo učitelji OŠ Podgrad udeležili 10 strokovnih tečajev v tujini. Trenutno delam na prijavi izmenjav z učenci in upam, da bo uspešna. OŠ Podgrad se je kot partner vključila tudi v projekt sodelovanja med šestimi lokalnimi akcijskimi skupinami *Etno v podjetno*. Če bo projekt potrjen, se bodo na šoli izvajale vsebine rokodelstva za učence v sodelovanju z menoj, lokalnimi rokodelci, OŠ Košana in sodelujočimi LAS. Še naprej bom aktivna v kmetijskem krožku, močno si pa želim razviti učilnico na prostem.

Koliko učencev ste uspeli pritegniti h kmetijskemu krožku?

V letih 2015 in 2016, ko sem opravljala le dejavnost Kmetijskega krožka, je bilo vanj vključenih 180 učencev na štirih šolah. Na Osnovni šoli Dragotina Ketteja je moje izbirne vsebine v šolskem letu 2018/19 izbralo kar 34 učencev,

40 učencev pa se je udeleževalo mojega krožka. Na Osnovni šoli Rudolfa Ukoviča Podgrad se krožka udeležujejo učenci od 3. do 9. razreda – skupno 42 učencev.

Kaj otroke pritegne k udeležbi v vašem krožku?

Zanimanje za moj krožek je veliko, ker je delo zelo razgibano. Veliko stvari delajo z rokami, da pridejo v stik z naravo in so stran od računalnika. Vidijo, kaj je narejeno, pomembno pa je tudi druženje. Moj krožek deluje tudi med počitnicami. Tistim otrokom, ki niso na morju, manjka druženje, zato se z veseljem udeležijo mojega krožka tudi med počitnicami. To je priložnost, da se srečajo s sošolci, tudi ko ni pouka. Eno leto se je v največji sezoni konec julija mojega krožka na OŠ Dragotina Ketteja udeležilo kar 18 učencev. To je bil zame velik izziv, ker moje skupine niso večje od 10 učencev, saj drugače ne moremo kvalitetno delati.

Zakaj starši svoje otroke vpisujejo h kmetijstvu?

Starši pravijo, da otroci dobijo veliko uporabnega znanja. Včasih to znanje, ki

ga pridobijo pri nas, prenesejo domov – npr. recepte, kako se kaj naredi in kdaj se to naredi. Starši prek otrok sprejemajo to znanje. Otroci pa radi pridejo, ker je pestro in se jim ves čas nekaj dogaja. Tudi sama jih spodbujam, da čim več delajo z rokami in preizkušajo svoje spretnosti. Narava je bila vedno zanimiva.

Je bilo kmetijsko tudi na začetku vaše pedagoške poti tako priljubljeno?

Na začetku je bilo obupno mnenje o kmetijstvu na šolah. Kmet je bil smrdljiv, umazan in zabit. Vse mogoče pridelnike se je slišalo. Ko pa je tovrstni krožek dobil mesto na šoli, se je mnenje hitro spremenilo. Če je kmetijstvo na šoli, postane pomembno in bila sem vesela, ko so se otroci med odmori pogovarjali, kako kidajo kozam. Tega prej ne bi nikoli omenili, potem pa so bili ponosni na delo na kmetiji. Država je z letom 2012 pričela poudarjati pomen lokalno pridelane hrane in danes me veseli, da se je mnenje o kmetijstvu in kmetih zelo izboljšalo.

Česa se učenci učijo pri vaši obšolski dejavnosti?

Spomladi pričnemo z zasaditvijo na vrtu, potem ko se prvi pridelki poberejo, pa se jih vedno pripravi oz. skuha in poje. Učenci morajo videti rezultate

svojega dela – najboljše čim prej oziroma takoj. Če nekaj poberemo danes, a pojedemo šele čez dva meseca, to ni isto. Živimo moramo pripraviti in jesti čim prej. Če se le da, hrano pripravljamo sproti in jo z veseljem pojedemo. Kar sami pridelajo, pojedjo z užitkom, ne glede na to, ali je zelene ali rjave barve. Vidiijo, kako je nastalo in z veseljem pojedjo. Junija pridelamo grah, ki ga svežega oluščimo, nikoli pa ni zadosti svežega korenja. Korenček izpulijo iz zemlje, ga operejo; če ne vidim, pa obrišejo v kavbojke in pojedjo, ker je slaidek in okusen. Zgodnji krompir pobiramo že ob koncu šolskega leta in ga ocvremo kar na šolskem vrtu. Prinesem plinski štedilnik, če je kje možnost, pa priključim električnega in cvrtje domačega krompirčka se lahko prične. Seveda pazimo na čistočo. Sveža šolska kokošja jajca so najboljša za pravo palačink ali fitalje.

Kaj obsegajo vaše učne vsebine?

Naše ustvarjanje je odvisno od sezone. Pozimi se več dela z volno, ker je mehka in topla, zato se učimo preje na kolovrat. Domače živali spoznavamo čez celo leto; pred veliko nočjo pa se ukvarjamo s piščančki. Kdor želi doma imeti nesnice, piščančke nese domov. Pridelamo različna semena, pozimi pa kuhamo in se pripravljamo na tekmovanje v orga-

nizaciji Turistične zveze Slovenije z naslovom *Zlata kuhalnica*, kje smo bili zelo uspešni, saj smo trikrat dobili zlato priznanje, enkrat pa srebrno. Z idejami za kuharsko ustvarjanje mi je veliko pomagal Rihard Baša, potem pa sem z učenci vadila po dolgem in počez. Zadnje leto so morali za glavno jed pripraviti pražen krompir s pohanim piščancem in vaniljevo kremo z jagodami za sladico. To pa ni tako enostavno, kot zveni. Trije učenci so morali v eni uri skuhati celotno kosilo za šest oseb in jedi lepo dekorirati. Naredili so tako dobrega pivškega pohanega piščanca, da je komisija, ki je ocenjevala njihovo delo, pojedla skoraj vsega in pustila le dva koščka za publiko, zato smo bili zlati. Takrat smo se zahvalili našemu sponzorju Pivki, d. d., za odličnega piščanca.

S katerimi veščinami se učenci še srečajo pri vaših učnih vsebinah?

Poleg vrtnarjenja na šolskih vrtovih skrbimo tudi za ohranjanje kulturne dediščine. Otroci se učijo preje na kolovrat in starih opravil, in sicer košnje trave z ročno koso in rokodelskih del, kot sta pletenje košar in podstavkov. Ukvarjamo se tudi z zdravilnimi zelišči, ohranjamo in shranjujemo semena. Veliko je knjig o vrtnarjenju, a literatura o pridelavi semen ne obstaja, z izjemo posameznih člankov v tujini. Eno leto smo imeli na OŠ Dragotina Ketteja njivo z repo, ki smo jo delno pobrali. Kar je ostalo na njivi, je šlo v cvet. Pobrali smo 700 gramov semen. Takrat sem preračunala, da bi bila vredna 60 evrov na tistih treh ali štirih kvadratnih metrih. Semenarska industrija je velik posel, zato so se tovrstna znanja nalašč izgubila. Danes moramo seme kupiti. V eni generaciji so se izgubila skoraj vsa znanja, kako pridelati semena na domačem vrtu. Včasih so ljudje točno vedeli, kdaj in kateri dan

morajo sejati solato. Sveta Ana je bila za eno solato, drugi zavetnik za drugo. Teh znanj sedaj ni več.

Z vašimi učenci se redno udeležujete različnih strokovnih ekskurzij. Kakšni so vaši načrti za to šolsko leto?

Letos gremo na več strokovnih ekskurzij in upam, da jih bomo uspešno izpeljali. V marcu nameravamo obiskati didaktično kmetijo v Celju in hkrati obiskati Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu, kjer imajo zelo dobro 3D projekcijo pridelave hmelja in piva. Čez 14 dni peljem učence na kmetijski sejem v Pariz. Pred tremi leti sem peljala dijake SGLŠ, zdaj pa tja odhajam z učenci v spremstvu staršev. Ogleda Pariza s kmetijskim sejmom se nas je udeležilo 6 žensk in 7 otrok. Obeta pa se nam tudi obisk evropskega parlamenta v Strasbourgu, saj nas je na ogled povabil evropski poslanec Franc Bogovič, ki bo sprejel avtobus učencev kmetijskega krožka. V maju nameravamo tja odpotovati z devetošolci, nekaj pa bo tudi dijakov postojnskega SGLŠ-ja in bivših učencev. Na poti nazaj si bomo ogledali še dobre prakse na dveh ali treh kmetijah.

Kje črpate energijo za vaše podvige? Kaj vas motivira?

Iz nasmehov in veselja otrok. Moj trud je poplačan, ko vidim, da so otroci zadovoljni, veseli, navdušeni in motivirani. Otroci komaj čakajo, da pridem in pričnem z delom. Vodi me pristna otroška srčnost.

Kako boste kmetijstvo približali učencem v prihodnje?

Rada bi še naprej imela kmetijske krožke in razvijala učne vsebine ter učila v učilnici na prostem, ampak EU tovrstnih krožkov ne pozna in tovrstnega načina dela tudi ne. V Sloveniji smo zelo napredni glede tega, saj je v program, ki ga je vodil Inštitut za trajnostni razvoj z naslovom Šolski eko vrtovi vključenih več kot 300 šol. V Evropi te oblike ne poznajo in potem tudi nimajo programa za financiranje. Naš krožek pa je bil kot primer dobre prakse predstavljen že v reviji ENRD (European Network

for Rural Development) jeseni 2012. Velikokrat se Slovenci premalo cenimo in tudi v tem primeru je tako. Imamo veliko naprednih vsebin, ki jih sami nimamo za napredne, ampak se nam zdijo celo nazadnjaške.

Menite, da vaši krožki pripomorejo k razmišljanju o nadaljnjem šolanju otrok?

Precej mojih učencev se je odločilo za nadaljnje šolanje na srednji kmetijski šoli, nato pa še na fakulteti izbralo to smer. Iz Kuteževega so se kar štirje učenci odločili za srednjo kmetijsko šolo, nekaj jih nadaljuje šolanje na Biotehniški fakulteti. Otrokom sem uspešno približala področje kmetijstva in na to temo predstavila nekaj več kot samo trud in trpljenje ter nizke zaslužke v skladu z miselnostjo, »da samo delaš, pa nimaš nič od tega«. Pokazala sem, da je

v kmetijskem poklicu tudi veliko lepega in da znajo otroci ceniti delo z naravo. V današnjem času so kmetje, ki se sproti izobražujejo, pridobivajo nova znanja in si upajo uvesti nove tehnologije, vsi po vrsti uspešni. Nenehno se pritožujemo, ampak mladi in izobraženi gredo naprej. Ko obiskujemo dobre prakse, otrokom predstavljamo mlade kmete, ki so se odločili za življenje na kmetiji in imajo tudi določena podjetniška znanja. Kmet namreč ni lahek poklic, saj zahteva ogromno različnih znanj – od stroke do podjetništva. Veliko je birokracije, tveganj in najpomembnejše je, da si upajo. To pa ni za vsakega, ampak le za tiste najbolj pogumne.

Kako bi nadgradili vaš kmetijski krožek in mu dali dodano vrednost?

Močno si želim vzpostaviti učilnico na prostem. Pred tremi leti je OŠ Drago-

tina Ketteja gostila dve avstralski učiteljici, ki sta imeli dvodnevni seminar na šolskem vrtu in sta predavali o učilnici na prostem. Ena od učiteljic je imela izrazite zdravstvene težave, ker je v avstralskih šolah vse plastično, zato imamo pri nas veliko srečo, ker imamo les. Ker je bila alergična na plastiko, je bila prisiljena učence učiti zunaj. Učenci, ki so imeli pouk zunaj, so bili zelo uspešni pri njihovih NPZ-jih. Ko so ugotavljali, zakaj so tako uspešni, so prišli do sklepa, da se učenje na primerih v naravi zelo obrestuje. Tudi jaz sem dala za nalogo učencem, da izračunajo kvadraturu gredic in količino semen. Tako otroci lažje in bolje osvojijo določena znanja. Do najstništva in pubertete otroci nimajo popolnoma razvitega abstraktnega mišljenja, zato jim je potrebno snov

razložiti na konkretnem primeru, da razumejo.

Kako bi izgledala učilnica na prostem?

OŠ Dragotina Ketteja ima za šolo narejen velik paviljon oz. nadstrešek, da lahko razred otrok sedi na klopih. V Avstraliji so nadstrešek nadgradili z drsnimi vrati, da so lahko tudi pri nižjih temperaturah na prostem. Najtežja je organizacija pouka, saj je disciplina zelo pomembna. Namesto da učiteljica na tablo nariše kvadrat in reče, naj učenci izračunajo ploščino $a \times b$, lahko zunaj to stori na gredici solate. Na takšen način se lahko vključi vse predmete. Seveda to ne pomeni, da se celoten pouk seli ven, ampak le določene vsebine – predvsem za utrjevanje znanja.

Katere predmete bi lahko poučevali na prostem?

Na OŠ Dragotina Ketteja šolski vrt uporablja učiteljica biologije, ko poučuje o rastlinah. Pevski zbor je velikokrat imel vaje zunaj in tudi angleščino so poučevali na svežem zraku. Mladi raziskovalci PŠJ so šolski vrt uporabili v poskusu merjenja. Merili so temperature zemlje na prostem in pod toplo gredo. Pri kemiji bi lahko učenci ugotavljali kislost zemlje s lakmusovim papirjem ...

Česa se učenci pri vas naučijo in jim je vodilo v življenju?

V našem krožku razvijamo vztrajnost in potrpežljivost. Delo moramo dokončati in počakati, da nekaj zraste. V življenju smo vajeni, da je vse na hitro. Včasih je res težko otroke držati nazaj, ker so navajeni vse dobiti takoj. Tukaj pa rezultat ni viden takoj, ampak moramo počakati. Učimo se potrpljenja, vztrajanja in da se delo naredi do konca. Plevel na gredici moramo opleti, drugače bo prerasel. Učenci si želijo več praktičnih znanj in dela.

Kaj bi vi še izpostavili kot veliko razliko v pristopu med nekoč in danes?

Ko sem sodelovala z Rihardom Bašo za *Zlato kuhalnico*, sem spoznala, koliko neverjetnih detajlov je v kuhinji, da lahko pripraviš jed, ki je hranilna in te zadovolji oz. da je jed pripravljena tako dobro, da po njej nimaš potrebe po uživanju slaščic in različnih nadomestkov. Nihče nas ne uči kuhati. Včasih ljudje niso znali samo skuhati hrane, ampak so znali tudi uživati v njej in jo postreči na način, da je bilo vse skupaj popoln užitek. Danes se približujemo amerškemu sistemu, ko se nekaj na hitro poje na stoje in oddrvi dalje. Zanimivo, da je v Veliki Britaniji v zadnjih letih drastično upadla prodaja jedilnih miz, ker družine niso več vajene jesti doma, saj se vsak prehranjuje drugje.

Kaj je v današnji kuhinji najbolj pomembno?

Vsekakor zdrave, sveže sestavine in jedi s čim manj aditivi in primesmi. Tu odigra pomembno vlogo tudi samooskrba. Slovenija je ena redkih držav v EU, ki ima poleg hiše vrt s svežimi vrtninami. To velja ohraniti, pa tudi tistih nekaj kokoši za jajca in kakšnega zajca. Sama sem znova začela peči kruh doma, pa ne samo zaradi zmanjšanja stroškov (ob seštevku vseh stroškov – od elektrike, vode, moke, kvasa – lahko družina privarčuje do 400 evrov na leto) ampak predvsem zaradi kvalitete. Domač kruh je veliko bolj nasiten in brez aditivov. Ko gredo otroci na šolski izlet, jim spečem boljši kruh iz več različnih žit in z dodatkom olivnega olja ali masla. Še jabolko in so preskrbljeni z odlično malico. ●

KNJIŽNICA MAKSE SAMSA ŠIRI SVOJE DEJAVNOSTI

V Knjižnici Makse Samsa Ilirska Bistrica smo v sodelovanju z OŠ Jelšane in OŠ Rudija Mahničiča - Brkinca Pregarje začeli izvajati novo knjižnično dejavnost »Knjižnica na obisku«. Srečanje poteka enkrat mesečno in traja dve šolski uri.

Knjižničarka Vlasta Kirn obiskuje osnovnošolske otroke prve triade in jim po predhodnem dogovoru z učiteljicami pripravi kulturno-izobraževalni program. Na uvodni uri so se osnovnošolci učili o pomenu knjige in branja ter o pravilnem odnosu do knjige. Branje ugodno vpliva na otrokov vsestranski razvoj – jezikovni in inteligentni, razvoj domišljije; bogati čustveno življenje; širi besedni zaklad in obzorja na različnih področjih znanja.

Običajno otroci na srečanju najprej prisluhnejo pravljici, nato pa se nanašajo nadaljnje dejavnosti. Na prvem srečanju so si otroci izdelali svojo knjižico, v katero ilustrirajo razne motive o prebrani vsebini. Za urjenje spomina otroci rešujejo razne uganke. V prvih zimskih mesecih jim je knjižničarka predstavila značilnosti zime in jih podučila o pravilni skrbi za živali pozimi, nato pa so na to temo reševali kviz.

V mesecu februarju so se otroci iz Jelšan pripravljali na praznovanje pusta. Najprej so si ogledali projekcijo »Pustni liki v slovenskem prostoru«, nato pa so izdelali svojo pustno masko.

Ker se v naši knjižnici dobro zavedamo pomena branja, se zelo radi povezujemo z osnovnimi šolami in svoje dejavnosti širimo med osnovnošolci. Upamo, da bo podobnih projektov v prihodnje še več. ●

Vlasta Kirn, Knjižnica Makse Samsa

OBVESTILO

Knjižnica Makse Samsa obvešča vse obiskovalce in uporabnike, da bo

od srede, 25. marca 2020, do vključno sobote,
28. marca 2020,

knjižnica ZAPRTA zaradi inventure celotnega knjižničnega gradiva.

Hvala za razumevanje.

PUSTNO OBARVAN POČITNIŠKI DAN V KNJIŽNICI

Pa je spet prišel ... praznik veselja, ki je tudi pri nas skozi naše običaje že dolgo zakoreninjen.

Pust je čas, ko lahko pozabimo na vsakodnevno rutino in se sprostimo, maskiramo, udeležimo pustnih karnevalov in maskar. Najraje ga imajo naši najmlajši in tudi malo večji otroci po duši, saj je to čas norčij, šemljenja in rajanja. Ta stari običaj izhaja iz pradavnine, ko so naši predniki verovali, da bodo na ta način pregnali zimo in priklicali pomlad. S posebnimi obredi, ki so vključevali tudi šemljenje oz. maskiranje, so iz dežele podili zle zimske duhove in klicali toplo pomlad.

Pred bližajočim se pustom smo v Knjižnici Makse Samsa za otroke organizirali ustvarjalne delavnice, na katerih so si šte-

vilni mladi obiskovalci izdelali pustne maske. Pri ustvarjanju so se otroci prepustili domišljiji in izpod njihovih rok so s pomočjo knjižničark Vlaste in Nade nastale lepe maske žirafa, muck, metuljev, miki mišk, spider-manov ...

Otroci so maske z velikim zadovoljstvom odnesli domov in jih prav gotovo uporabili pri letošnjem pustnem maskiranju. ●

Vlasta Kirn,
Knjižnica Makse Samsa

PREDAVANJE O »NATURI 2000«

Zadnji četrtek v januarju smo v Knjižnici Makse Samsa prisluhnili predavanju biologa Boruta Kokalja o »Naturi 2000«.

Natura 2000 predstavlja ključni steber varstva narave v Evropski uniji, ki vključuje mrežo posebej varovanih območij, pomembnih za ohranjanje redkih ali ogroženih vrst in habitatov. Število in velikost teh območij je odvisno od

ohranjenosti narave. Kot je povedal Kokalj, imamo v Sloveniji relativno dobro ohranjeno naravo, zato pod *Naturo 2000* spada kar 37 % površine RS, in sicer kar 296 območij. V Občini Ilirska Bistrica imamo dve območji, ki sta v

projekt vključeni po ptičji (Snežnik – Pivka in dolina Reke) in 6 po habitatni direktivi (Matarsko podolje, Javorniki – Snežnik, Zabiče, Sušački-Smrdejski-Fabski potok, Reka in Kozja luknja), kar skupno predstavlja kar 59 % površine občine. Tako imamo na našem območju v sklopu *Nature 2000* zaščiteneh 35 vrst ptic, med katerimi so: beloglavi jastreb, kozčača, smrdokavra, kosec, divji petelin in kupčar. Po habitatni direktivi pa je zavarovanih še 25 vrst drugih živali, kot so: primorski koščak (rak), pohra (riba), črtasti medvedek (metulj), alpski kozliček (hrošč), rjavi medved in ostali. *Natura 2000* ponuja različne priložnosti, ki spodbujajo ohranjanje narave, kulturne dediščine, biodiverzitete in subvencije v kmetijstvu ter projektna sredstva. Nekatere dejavnosti, kot so: promet, gradbeni posegi v habitate, klimatske spremembe ipd., pa *Naturo 2000* močno ogrožajo. Borut Kokalj je predavanje zaključil s primeri dobrih praks v Sloveniji in tujini. ●

Katarina Škrab

BOGATA ZAPUŠČINA UČITELJICE VIDE GOJKOVIČ

Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica je od četrтка, 6. februarja 2020, bogatejša za dve planinski vpisni knjigi, ki sta bili v lasti nekdanje učiteljice Vide Gojkovič, rojene Hrvatini. Po smrti je knjigi zapustila svojemu sinu Miru Gojkoviču, ki ju je z velikim veseljem predal domoznanskemu oddelku občinske knjižnice.

Učiteljico Vido, doma iz Vrbova, je ob 80. obletnici svečanega odprtja planinske postojanke leta 2005 obiskala novinarka Primorskih novic Lea Kalc Furlanič in odkrila pravi zgodovinski biser. Vida je vse življenje zbiralala, urejala in hranila dragocene spomine na kraje in ljudi na Bistriškem. Na pobudo domačih ljubiteljev zgodovine je njen sin vse zbrano gradivo zapustil Knjižnici Makse Samsa. V 30. letih prejšnjega stoletja je na Sviščakih stala največja planinska postojan-

ka na vzhodnem delu italijanske države Rifugio Gabriele D'Annunzio. Tam je kot hči oskrbnikov svoja otroška leta preživela tudi Vida. Kljub vojni, težkim povojnim časom in številnim selitvam je vse življenje hranila vpisni knjigi dveh zavetišč – Gabriele D'Annunzio in Guido Rey (na Klanski polici), ki sta ji prvič prišli v roke prav na Sviščakih. Knjiga planinskega zavetišča na Sviščakih vsebuje vpisa Borisa Pahorja in Šte-

fana Ceka, ki sta v rubriko Nacionalnost pogumno zapisala, da sta Slovenca.

Na svečani predaji dokumentirane zapuščine so o Vidi spregovorili sin Miro Gojkovič, novinarja Lea Kalc Furlanič in Danijel Cek, Stanko Novak iz Obrova, ki je bil Vidin učenec, in Ivan Simčič, predsednik Društva za krajevno zgodovino in kulturo, program pa so s petjem popestrili *Hruški fantje*. ●

Urška Celin

PREZRAČEVANJE Z VRAČANJEM TOPLOTE ODPADNEGA ZRAKA – REKUPERACIJA

EKO SKLAD
SLOVENSKI OGOLJSKI
JAVNI SKLAD

EN SVET
NEODVISNO BREZPLAČNO
ENERGETSKO SVETOVANJE

V prejšnjem članku smo govorili, kako dosegati zadovoljivo ugodje v prostoru z naravnim prezračevanjem. Stalno, dosledno in zadostno prezračevanje pa je povezano z našo prisotnostjo v prostoru, vnosom vseh nečistoč, ki so v zunanjem zraku v prostor, kot tudi padavin, mrzlega zunanjega zraka in z vprašanjem varnosti. Torej želenega stanja ugodja običajno ne dosežemo. Želeno kvaliteto bivanja dosežemo le s prisilnim prezračevanjem. S takšnim sistemom prezračevanja sicer zadostimo zahtevam po izmenjavi zraka v zadostnih in konstantnih količinah, vendar je to energetsko potratno. Za primerjavo naj bo podatek, da za potrebe prezračevanja porabimo 1,5- do dvakrat toliko energije, kot je dovoljena poraba energije za ogrevanje v pasivni hiši.

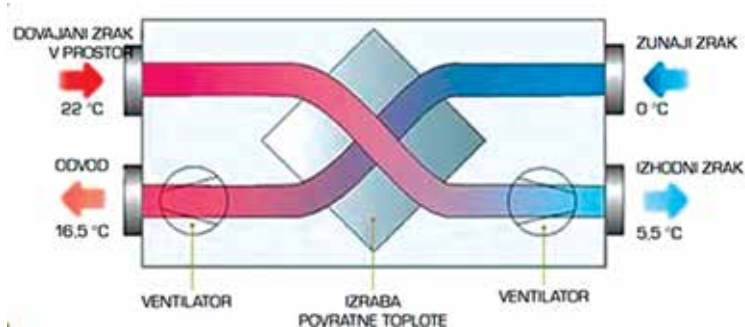
Prav zato je prava rešitev prezračevanje z vračanjem toplote odpadnega zraka oz. rekuperacija. Naprave za prezračevanje

objektov so grajene tako, da je možno z njimi izkoristiti toploto odpadnega zraka oziroma omogočeno vračanje toplote izstopnega zraka nazaj v prezračevalni sistem. Naprava – rekuperator – ima en ventilator, ki potiska zunanji zrak v stavbo, drugi pa ga iz stavbe odvaža. Med dovodnim in odvodnim zrakom je protitočni prenosnik toplote. Tu toplota iz notranjega ogretega odpadnega zraka prestopa na hladni zunanji zrak, ki ga dovajamo v prostor. Prenosniki toplote so različnih izvedb – od kovinskih lamel (starejše izvedbe) do plastičnih mas, ki so toplotno dobro prevodne (novejše izvedbe). Tudi večina entalpijskih prenosnikov toplote (prenosniki, ki omogočajo poleg toplote tudi vračanje vlage v prostor – običajno do 60 %) je narejenih iz posebne plastike.

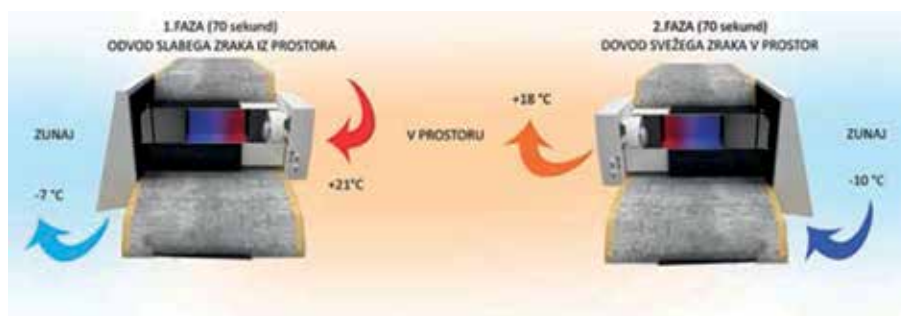
V povprečju lahko z rekuperacijo ponovno uporabimo do 90 % toplote, odvisno od potrebe po predgrevanju

svežega zraka. To pomeni, da je temperaturna razlika med zrakom v prostoru in dovedenim zunanjim zrakom lahko le 3–4 °C. Sodobne naprave poleg vračanja toplote omogočajo tudi dogrevanje in hlajenje vstopajočega zraka, s čimer zagotovimo primerno temperaturo vpihovanega zraka tako v času kurilne sezone kot tudi izven nje. Pri pasivnih hišah je to lahko edini način ogrevanja prostorov.

Rekuperatorji so lahko lokalne ali centralne izvedbe. Pri obstoječih zgradbah predstavlja montaža sistema razvoda lahko nekoliko večji gradbeni poseg (razvod, vgrajen v steno/strop/tla) oz. neestetski videz, ko razvod, vgrajen v prostoru, »zapiramo in oblačimo« v mavčno-kartonske obloge, zato se v takšnih primerih večkrat poslužujemo lokalnih rekuperatorjev, ki jih vgradimo v steno posameznega prostora. Izkoristki so praviloma nekoliko slabši, gradbe-

Centralno prezračevanje

Lokalno prezračevanje

Slike: vir internet

ni posegi pa običajno nekoliko manjši, ne pa tudi cenejši. Rekuperatorje lahko vgradimo v odprtino v zunanji steni ali nad okno oz. v razširitveni profil okna. Zavedati pa se moramo nekaterih dejstev:

- naprava je montirana v prostoru, zato je hrup lahko zelo moteč – posebno v nočnem času;
- toplotni izkoristek in kvaliteta prezračevanja sta slabša;
- kvaliteta prezračevanja je bistveno slabša, ko imamo dovod in odvod zraka v isti točki;
- to delno popravimo z rekuperatorji, na katere lahko priključimo cev za dovod ali odvod zraka, ali prezračujemo prostore z vgraditvijo parnega števila enot, ki z izmenjavajočo smerjo zračnega toka dovajajo/odvajajo zrak iz posameznih prostorov.

Toplota odpadnega zraka se shranjuje v keramičnem jedru in ta toplotna energija prestopi na dovajani zrak.

Bolj primeren in uporaben je centralni prezračevalni sistem (predvsem pri

novogradnjah), vendar le če je pravilno zasnovan, strokovno izveden in redno vzdrževan (redna menjava filtrov).

Pri odločanju in izbiri moramo biti pozorni predvsem na:

- pravilno projektiranje in strokovno izvedbo naložbe (reference),
- toplotni izkoristek rekuperatorjev,
- porabo električne energije na volumensko enoto zraka,
- hrupnost naprave (naprava naj pri običajnem obratovanju delala s 50 % zmogljivostjo zaradi manjšega hrupa (ko je vgrajena v bivalnem prostoru),
- to, ali ima entalpijski izmenjevalnik (vračanje vlage v prostor – posebej pomembno v zimskem času, ko imamo zaradi ogrevanja suh zrak),
- dobro in do uporabnika prijazno regulacijo sistema.

Kaj je še pomembno vedeti pri prisilnem prezračevanju z rekuperacijo?

Morebitna kurišča, ki jih imamo v prostoru ne smejo za gorenje uporabljati zrak iz prostora, ampak morajo imeti lasten dovod zgorevalnega zraka od zunaj.

Kaj z rekuperatorjem poleg konstantne in energetske varčne izmenjave zraka še dobimo?

- zdravo bivalno klimo v prostorih
- izločanje cvetnega prahu v letnem času in PM 10 delcev v zimskem času
- preprečevanje prekomerne vlažnosti (in posledično plesni) v prostoru zaradi neustreznega prezračevanja
- preprečitev povečanja koncentracije CO₂ zaradi neustreznega prezračevanja
- Ni dela z odpiranjem oken.
- Ni vdora mrčesa, smrada, hrupa zaradi zaprtih oken.
- zmanjšani stroški ogrevanja, zaradi vračanja toplote odvedenega zraka
- kvaliteta bivanja v našem prostoru, v katerem je vedno svež čist zrak

To pa ima tudi svojo ceno, ki je ne moremo neposredno ovrednotiti. ●

Lucjan Batista,
energetski svetovalec mreže ENSVET

POROČILO O ZDRAVSTVENI USTREZNOSTI PITNE VODE NA LOKALNIH VODOVODNIH SISTEMIH V OBČINI ILIRSKA BISTRICA ZA LETO 2019

V letu 2019 je bilo na območju Občine Ilirska Bistrica registriranih sedem lokalnih vodovodov. Z vodovodi upravlja jo krajevne skupnosti, in sicer:

KS Vrbovo upravlja z lokalnimi vodovodi Vrbovo, Vrbiča in Jablanica;

KS Kuteževo upravlja z lokalnimi vodovodi Trpčane in Kuteževo;

KS Zabiče upravlja z lokalnimi vodovodi Podgraje in Zabiče.

V okviru državnega monitoringa so bila na vsakem vodovodnem sistemu odvzeta dva (2) vzorca (marca in oktobra). Obe vzorčenji sta pokazali neoporečnost pitne vode.

Na dveh vodovodnih sistemih (Vrbiča in Trpčane) je bil v mesecu oktobru opravljen odvzem vzorca tudi s strani Zdravstvenega inšpektorata RS, OE Koper. Analiza je v obeh primerih pokazala, da je pitna voda neoporečna.

V okviru notranjega nadzora na lokalnem vodovodnem sistemu Jablanica, Kuteževo, Podgraje in Zabiče sta bila odvzeta dva (2) vzorca, in sicer v januarju in avgustu. Vsi odvzeti vzorci pitne vode so bili neoporečni.

Na lokalnem vodovodnem sistemu Vrbovo, Vrbiča in Trpčane so bili v okviru

notranjega nadzora odvzeti 3 vzorci pitne vode.

- Vzorčenje v januarju je bilo oporečno za vodovodni sistem Vrbovo. Ponovni vzorec, odvzet v februarju, pa je potrdil ustreznost pitne vode.
- Vzorčenje v avgustu je pokazalo neustreznost pitne vode za vodovodni sistem Vrbiča in Trpčane, zato smo v septembru vzorčenje ponovili in ugotovili, da je pitna voda neoporečna. ●

Ilirska Bistrica, 12. 2. 2020

Matjaž Prosen

TRETJE LETO DELOVANJA TOČKE MOČI – VEČGENERACIJSKEGA CENTRA (VGC) V PRIMORSKO-NOTRANJSKI REGIJI

Projekt *Večgeneracijski centri* smo po celi Sloveniji začeli v začetku leta 2017. Projekt financirajo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Evropski strukturni in investicijski skladi ter občine v okviru 9. prednostne osi *Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine* in 9.1 prednostne naložbe *Aktivno vključevanje, vključno s spodbujanjem enakih možnosti in dejavnega sodelovanja ter izboljšanje zaposljivosti*, specifičnega cilja 9.1.3 *Preprečevanje zdrsa v revščino oziroma socialno izključenost in zmanjševanje neenakosti v zdravju* Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020.

V Primorsko-notranjski regiji smo prav tako pridobili projekt, ki ga je prijavila OE Ljudska Univerza Postojna (Zavod Znanje Postojna, javni zavod) v sodelovanju s svojimi partnerji: OE Ljudska Univerza Ilirska Bistrica (OŠ Ilirska Bistrica), Javni zavod Snežnik in Večgeneracijski družinski center Cerknica.

Namen projekta je dvig kakovosti življenja vseh ciljnih skupin. Projekt traja 5 let do septembra 2021. Zanj smo pridobili 575.000 EUR, približno 122.000 EUR na letni ravni. Prvo leto je bilo zaznamovano predvsem s postavitvijo lokalnih *Točk moči* in z izgradnjo prepoznavnosti v lokalnem okolju. Drugo leto pa smo že aktivno začeli ustvarjati družabni prostor v lokalnem okolju.

Delamo zelo uspešno, saj dosegamo odlične rezultate. V prostore *Točk moči* po celotni regiji smo pritegnili več kot 12.000 obiskovalcev, kar kaže, da primerno izbiramo vsebine in da so *Točke moči* še kako potrebne v naših lokalnih okoljih.

Ob prijavi projekta smo se zavezali k naslednjim rezultatom:

- letno 1144 ur izvedbe programa,
- letno 1000 novih uporabnikov,

Primerjava pregleda po posameznem partnerju za leto 2018 in 2019

	Število izvedenih ur		Število izv. delavnic		Skupno število obiskovalcev	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
LU Postojna	422	925	219	500	2285	4750
LU Il. Bistrica	1007	934,5	369	396	2873	3670
Samostojen.si	678	737,5	330	342	3174	3906
JZ Snežnik	908	975,5	543	612	4063	5189
Skupaj	3015	3572,5	1461	1850	12395	17515
Rast		18,5 %		26,6 %		41,3 %

- v okviru celotnega 5-letnega projekta bomo vključili 25 prostovoljcev.

Te kazalnike izrazito presegamo. V okviru projekta smo v preteklem letu v regiji:

- izvedli več kot **1849 aktivnosti v obsegu 3572 ur** (v prvem letu 940 aktivnosti v obsegu 1900 ur, v drugem letu 1453 aktivnosti v obsegu 3015 ur);
- v svoje aktivnosti pritegnili več kot **17515 obiskovalcev, 33 % moških, 67 % žensk** (ta odstotek ostaja cel čas približno enak);
- pritegnili prek **4250 novih udeležencev** (prvo leto 2400, drugo leto 2800);
- skupno do sedaj sodelovali z več kot 120 (lani 60) prostovoljci, ki so v letošnjem letu opravili prek **5000 ur prostovoljnega dela.** ●

Pregled ključnih kazalnikov

Leto	Predvideno št. ur	Št. izv. ur	Število izv. delavnic	Skupno št. obiska	Št. novih obiskov	Ž	M
2019	1144	3572	1849	17515	4250	2880	1370
2018	1162	3015	1453	12401	2845	1889	962
2017	1162	1911	942	9381	2474	1651	688

Prikazujemo podatke o najbolj obiskanih aktivnostih v vseh naših centrih po regiji.

	Št. ur
Delavnice Skrbim za svoje zdravje (telovadba, tapkanje, access bars)	651
Jaz znam – tuji jezik	469
Delavnice za aktivno in kakovostno starost ter družabništvo	266
Izvajanje počitniških aktivnosti za otroke, občasno varstvo otrok	263
Bralne delavnice, možgančkanje, družabne igre	242
Gospodinske in umetniške delavnice prenosa znanj	228

Število izvedenih aktivnosti in ur aktivnosti ter število obiskovalcev po občinah

	Št. ur		Št. aktivnost		Št. obiskovalcev		Št. udeležencev	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
VGC Cerknica	678	737,5	331	342	3174	3906	800	1142
VGC Bloke	62	144,5	32	69	223	665	80	202
VGC Il. Bistrica	820	643,5	305	286	2372	2345	639	613
VGC Loška dolina	846	831	511	54	3840	4524	289	726
VGC Pivka	187	291	64	110	501	1325	144	448
VGC Postojna	422	925	221	500	2285	4750	898	1120
Skupaj	3015	3572,5	1464	1850	12395	17515	2850	4251

Pregled realizacije po posameznih vsebinah

Vsebine	
02. 01. vsebine, namenjene krepitvi socialne vključenosti, opolnomočenju in razvijanju socialnih, zdravstvenih, kulturnih in finančnih kompetenc	1173
02.09. vsebine za razvoj pismenosti (ustvarjalne delavnice branja in pisanja, delavnice razvoja besednega zaklada, ustvarjalne delavnice ilustriranja, delavnice razvoja digitalne pismenosti)	628
02.08. izobraževalne in praktične delavnice (delavnice za dvig zdravstvene pismenosti, delavnice predstavitev različnih kultur, kuharske delavnice)	508
02.02. vsebine, namenjene starejšim (razvijanje potencialov starejših, neformalna oskrba, kakovostno in aktivno staranje, zagovorništvo, vseživljenjsko učenje, prenašanje znanj, tradicij in vrednot na mlajše generacije)	399
02.05. izvajanje počitniških aktivnosti za otroke, organizirano občasno varstvo otrok	264
02.06. vsebine, namenjene lažjemu usklajevanju poklicnega in družinskega oziroma zasebnega življenja	183
02.07. organizacija in vodenje skupin za samopomoč	182
02.10. vsebine, namenjene integraciji migrantskih in begunskih družin, zlasti otrok in mladostnikov	115
02.04. vsebine, namenjene krepitvi starševskih kompetenc in socialnih veščin	53
02.11. vsebine za izboljšanje komunikacije in kakovosti družinskega življenja	47
02.03. vsebine za lažje vključevanje otrok in mladih s posebnimi potrebami	14
02.12 vsebine s področja nasilja v družini	6
Skupaj	3572

INFORMACIJE

OE Ljudska Univerza Postojna (Zavod Znanje) –
dr. Nina Vanita Hočevar: nina.vanita.hocevar@
zavod-znanje.si; tel. 041 397 114

OE Ljudska Univerza Ilirska Bistrica
(OŠ Antona Žnidaršiča) – Romana Morano:
romana.morano@guest.arnes.si;
tel. 040 164 801

Javni zavod Snežnik – Sanja Ivič:
sanja.vgc@gmail.com; tel. 040 873 117
Večgeneracijski družinski center Cerknica –
Julija Perko: zavod.samostojen.si@gmail.com

VEČGENERACIJSKI CENTER
ILIRSKA BISTRICA

EVROPSKA UNIJA
PRIDRUŽILO
SOCIALNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, USPOSREDOVANJE
SOCIALNE GOSPODARJE IN ENAKOST POKLICNIH

CENTER ZA SOCIALNO DELO
PRIMORSKO-NOTRANJSKA
ENOTA ILIRSKA BISTRICA

VGC DOM NA VIDMU – MOŽNOST IN PRILOŽNOST

DEJAVNOSTI V MESECU MARCU 2020

Pust letos ni imel napornega dela s preganjanjem zime, kar je šlo na roko organizatorjem pustnih povork in šemam, nekoliko manj pa organizatorjem zimskih športnih dogodkov oziroma upravljalcem smučišč. Vedno nekdo »potegne ta kratko«, je pač tako. Pomlad je že krepko ozelenela trate in nas razvaja z regrami, sončnimi žarki, ptičjim petjem in še čim. Odprimo se življenju, ki klije in izvira iz sleherne pore okrog nas, in pogumno zakorakajmo novim dogodivščinam naproti. Vsak korak, vsaka izbira je pomembna, zato izbirajmo in korakajmo preudarno z veliko empatije in socialnega čuta. Naj vas tu in tam pot zanese tudi v katero izmed delavnic VGC-ja.

Vsak ponedeljek

8.00–9.00
v VGC Dom na Vidmu

BANKA NEFORMALNE POMOČI, predstavitev in pomoč pri uporabi storitev banke, izvajalec Danijel Beletič

10.00–11.00
v Domu starejših občanov

NA KRILIH BESED, beseda kot zdravilo in orodje, izvajalec Jerica Strle

16.00–17.30
na Kresnički, Prešernova 25a

USTVARJALNICE, ročna dela, kontakt Jerica Strle, tel. št. 041 484 937

17.00–18.00
18.00–19.00
v VGC Dom na Vidmu

SREČEVANJE ZDRAVLJENIH ALKOHO-LIKOV, poteka v dveh skupinah, prijave na tel. št. 040 683 015, Jasmin Tomažič.

19.00–22.00
v VGC Dom na Vidmu

ACCESS BARS IZMENJAVE, facilitatorji in praktiki, kontakt 05 71 45 022 v dopoldanskem času

Vsak torek 9.00–11.00 na Kresnički, Prešernova 25a 9.00–10.30 v VGC Domu na Vidmu 13.30–18.00 v VGC Domu na Vidmu 14.00–17.00 v VGC Dom na Vidmu	KUHANJE KOT ZABAVA , sodelovanje z VDC-jem, kontaktna oseba Jerica Strle, tel. št. 041484937 NADGRADIMO SVOJE ZNANJE , tečaj slovenščine za tujce, izvajalka Romana Morano, kontakt 05 71 45 022 v dopoldanskem času ZAČETNI TEČAJ SLOVENŠČINE ZA RAZLIČNO GOVOREČE TUJCE , izvajalka Jerica Strle, tel. št. 041 484 937 SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNOSTJO , svetovanje, informiranje in motiviranje, prijave na tel. št. 040 683 015, Jasmin Tomažič
Vsako sredo 16.00–17.30 na OŠ Antona Žnidaršiča Vsako prvo sredo v mesecu od 18.00 dalje	RAČUNALNIŠKI TEČAJI , izvajalec Marjan Uljančič, prijave na 05 71 45 022 v dopoldanskem času MEDITACIJE IN ENERGIJSKE TERAPIJE , dodatne informacije na tel. št. 031 781 461, Martina Zorza; zaželen je prostovoljni prispevek.
Četrtek 9.00–13.00 v VGC Dom na Vidmu Vsak četrty četrtek v mesecu od 13.00 dalje v VGC Domu na Vidmu	RAČUNALNIŠKI TEČAJ ZA ZAČETNIKE (ena na ena), predhodni dogovor z Jerico Strle na tel. št. 041 484 937 DRUŠTVO INCA , informacije o vsebini in delovanju društva na tel. št. 05 62 73 824, Diana Pelloza ali na društvo.inca-oso@siol.net
Vsak petek 9.00–12.00 v VGC Dom na Vidmu od 15.30 dalje po predhodnem dogovoru z izvajalcem v VGC Dom na Vidmu Vsak tretji petek 8.00–9.00 v VGC Dom na Vidmu	SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNOSTJO , svetovanje, informiranje in motiviranje, prijave na tel. št. 040 683 015, Jasmin Tomažič ENERGETSKO SVETOVANJE ZA OBČANE , energetski svetovalec Lucjan Batista, prijave na tel. št. 05 71 12 300 ali 05 71 41 361 SVETOVALNO SREDIŠČE ZA INFORMIRANJE ODRASLIH , Ljudska univerza Ilirska Bistrica

Vsi programi VGC-ja so brezplačni, zato bi jih bilo škoda zamuditi. Cilji VGC-ja so: informiranost, socialna vključenost, znanje in aktivacija. Prisrčno vabljeni, da damo življenju več radovednosti,

1. DELAVNICA ZA SAMOPOMOČ: »TUDI VI SE LAHKO PRERODITE – AŽNA ČAKRA ALI TRETJE OKO«

Torek, 7. 3. 2020, ob 19.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Ažna predstavlja naše duhovno središče. Nameščena je na sredini čela med obrvmi. Je indigo barve in s svojo energijo oskrbuje endokrini sistem. Deluje kot center modrosti, vizualizacije, ustvarjanja notranjih podob, intuicije, naših

vizij in sanj. Ažna predstavlja zmožnost za jasen in sočuten vid. V njej so spravljene vsi naši spomini in vizije prihodnosti. Simbolizira jo tretje oko. Ko živimo po vrednotah, ki pripadajo tej čakri, si prizadevamo videti razliko med resnico in iluzijo. Do motenj v pretoku energij skozi čakro pride, kadar nas je strah, da bi videli resnico in se nismo pripravljeni soočiti s tistim, kar hočemo.

Naučili se bomo osvobajati blokade in krepiti povezanost z meditacijo, afirmacijami in fizičnimi vajami.

Hvaležni za prostovoljne prispevke.

Izvajalka in prijave: **Jožica Ramšak**

2. TAPKANJE – EFT METODA

Ponedeljek, 23. 3. 2020, ob 9.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

V februarju vabimo na delavnice, kjer spoznavamo uporabo Metode EFT. Izredno preprosta metoda je namenjena vsem, ki so sami pripravljeni narediti nekaj zase in si pomagati na enostaven način. Njeni uporabniki znajo povedati, da si z njo lajšajo tako fizične bolečine kot tudi duševne stiske.

V nekaj minutah dnevno si lahko s preprostimi gibi rok spremenimo življenje.

Srečanja potekajo pod strokovnim vodstvom EFT izvajalke II. stopnje Darije Adam. Vabljeni vsi, ki ste delavnice že obiskovali, kot tudi tisti, ki ste pripravljeni na novo izkušnjo.

Izvajalka in informacije: **Darija Adam** (adam.darija@gmail.com)

3. »DAN ODPRTIH VRAT PREROKENIH Z NEOLIFE – PREŽENIMO POMLADANSKO UTRUJENOST«

Četrtek, 26. 3. 2020, ob 19.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Vsi si želimo zdravja in dobrega počutja, da bi lahko v vsakdanjem življenju delovali polni energije, zadovoljni s sabo in okolico. Se spomladi počutite utrujeni, brez volje? Želite postoriti to in ono, pa kar ne gre po vaših načrtih, ker telo ne zmore vsega. So vam dnevi predolgi, ker vaše telo rabi počitek?

Kako in s čim si lahko pomagamo, da ne bo pomladanske utrujenosti, boste spoznali na tokratnem srečanju.

Hvaležni za prostovoljne prispevke.

Izvajalka in prijave: **Jožica Ramšak** na 041 289 632

4. CELODNEVNE IZKUSTVENE DELAVNICE: »KO SE ZAVEMO KORENIN, SE PRERODIMO«

Sobota, 28. 3. 2020, od 9.00 do 17.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Februarja nadaljujemo s spolno čakro.

Njeno delovanje vpliva na samozavest, samospoštovanje, čutenje in izražanje svojih občutkov, sprejemanje znanja, posel, kariero ... Čakra se nahaja pod popkom. Njeno delovanje na fizičnem nivoju nadzira delovanje spolnih organov, mehurja, nog.

Ob prijavi sporočite vaše rojstne podatke in uro rojstva, da preverimo, v kateri hiši in v katerem znamenju je vaš Mars. Podatki niso obvezni za sodelovanje na delavnici, lahko pa so vam v pomoč pri razreševanju negativnih kvalit in introvertirane energije.

Obvezne so prijave na 041 289 632 Jožici Ramšak.

PREDAVANJA V FEBRUARJU

1. PRODOR V STROP MARTELOVE DVORANE IN ODKRITJE SKRITE JAME V ŠKOCJANSKIH JAMAH

Sreda, 18. 3. 2020, ob 18.00 v Mali dvorani Doma na Vidmu

Uspešno plezanje do stropa Martelove dvorane leta 2017 je imelo za posledico, da se je raziskovanje nedolžne odprtine v stropu razvilo v pravo jamsko odisejo. Končni rezultat le-te je bilo uspešno prebitje iz površja v strop Martelove dvorane in odkritje dveh fosilnih rogov reke Reke.

16. 1. 2019 smo se **Luka Biščak**, **Albert Ličan** (oba JDGŽ Divača) in **Jaka Jakofčič** (častni član JDGŽ Divača, sicer JD Sežana) po skoraj enoletnem kopanju, 58. delovnih akcijah in 100 globinskih metrih iz površja prebili v strop Martelove dvorane. Slednja se nahaja na samem koncu 3 km dolgega podzemnega kanjona Škocjanskih jam in velja s svojimi 2,55 mio m³ prostora za največjo podzemno dvorano z vodnim tokom v Evropi.

Teden dni kasneje, **23. 1. 2019**, pa smo pod stropom te dvorane odkrili še en izjemno velik fosilni rov, po katerem je v preteklosti tekla reka Reka. Pred nami se je odprla jama dimenzij cca 40 x 40 m. Slednja se nato po cca 50 metrih razdeli na dva manjša rova. Glede na dimenzije, lepoto in nastanek pa spominja na Tiho jamo v Škocjanskih jamah, skozi katero se vsako leto sprehodijo trume obiskovalcev. Novoodkrita jama smo poimenovali **Skrita jama**, saj se je, kljub svojim izjemnim dimenzijam skoraj 130 let izmikala

pogledu dosedanjih obiskovalcev Martelove dvorane. Prvi raziskovalci so v Martelovo dvorano prišli že leta 1890.

Pridružite se nam in prisluhnite opisu jamske odisejane.

Izvajalci: **Luka Biščak**, **Albert Ličan** in **Jaka Jakofčič**

2. ZVOČNA KOPEL

Sreda, 25. 3. 2020, ob 18.00 v Mali dvorani Doma na Vidmu

Zvoki **koshi zvončkov** vsakič mehko pobožajo našo dušo, odplavijo napetost in nepotrebne misli. Pojoče skledice nas osredotočijo nase, umirijo, harmonizirajo vse celice našega organizma in obudijo spečo energijo. So ženski princip delovanja, brezpogojne ljubezni, prebujanja in rojstva novega življenja.

Gong vzbudi v nas izbrano namero in na zavednem in nezavednem nivoju odpre možnosti in pogoje, da se uresniči. Na zvočni kopeli lahko sami največ naredimo, da ne naredimo nič. Udobno se namestimo na mehko podlago, pokrijemo s toplo odejico, izberemo namero in se prepustimo.

Z namero, nevidno silo odločanja in močne volje, lahko marsikaj realiziramo.

Usmerimo svojo pot tja, kamor želimo da gre. Naredimo korak in odprimo pot univerzalni ljubezni.

Izvajalka: **Metka Hribar** ●

ZDRAVSTVENI DOM ILIRSKA BISTRICA

ODSOTNOSTI AMBULANT DRUŽINSKE MEDICINE ZA MESEC MAREC

Vse dodatne spremembe bodo objavljene na naši spletni strani <https://www.zdib.si/>, lahko pa nas pokličete od ponedeljka do petka med 7. in 15. uro na tel. št. 100 12 71 05.

ADM1 – VINŠEK G. Andreja, dr. med., spec. druž. med., bo odsotna 5. 3.; 11. 3.; 19. 3. in 27. 3. 2020.

ADM2 – LOVRIČ K. Sonja, dr. med., spec. druž. med., bo odsotna v sredo, 11. 3. in 25. 3. 2020.

ADM3 – TAUČER M. Jasna, dr. med., spec. druž. med., bo odsotna 3. 3.; 13. 3. in 20. 3. 2020.

ADM5 – ŠTEMBERGER Anja, dr. med., spec. druž. med., bo odsotna 2. 3. in 3. 3. 2020.

ADM DSO – DEKLEVA Barbara, dr. med., spec. druž. med., bo v DSO odsotna 3. 3.; 4. 3.; 11. 3.; 17. 3.; 18. 3.; 24. 3.; 25. 3. in 31. 3. 2020.

ADM KNEŽAK – MATKO Špela, dr. med., bo odsotna v ambulanti Knežak 10. 3.; 13. 3. in 27. 3. 2020.

ADM PODGRAD – PEJKOVIĆ Marija, dr. med., spec. druž. med., bo odsotna v ADM Podgrad 2. 3.; 9. 3.; 11. 3.; 16. 3.; 25. 3. in 31. 3. 2020.

V času, ko je vaš osebni zdravnik odsoten en dan oz. dva dni, se v nujnih primerih obrnite na URGENCO. V času daljših odsotnosti vašega osebnega zdravnika se za administrativne zadeve (recepti, napotnice, bolniške ...) obrnite na ambulantno, ki ga nadomešča. Akutno zboleli pacienti pa se obrnite na urgenco. Medsebojno se nadomeščajo naslednje ambulate: ADM1 in ADM3, ADM2 in ADM4, ADM5 in ADM KNEŽAK, ADM DSO in ADM PODGRAD, KAUZLARIČ in URGENCA. ●

ODMEVNO PREDAVANJE O DEMENCI

Dom starejših občanov Ilirska Bistrica je v sodelovanju s Primorskimi spominčicami, društvom za pomoč pri demenci in Spominčico Alzheimer – Slovenija v petek, 14. 2. 2020, organiziral predavanje prof. dr. Zvezdana Pirtoška, spec. nevrologije, z naslovom »Demenca – nastanek in obvladovanje bolezni«. Prek sto udeležencev potrjuje, da se naraščanja te bolezni zavedamo in si želimo dodatnih informacij.

Po zanimivem uvodu, v katerem je znan nevrolog predstavil zgodovino raziskovanja demence, smo dobili vpogled v razliko med »zdravim« staranjem in spremembami, ki nastanejo v možganih zaradi bolezni. Spoznali smo različne vplive na potek bolezni in kar nekaj nasvetov, kako lahko preprečujemo ali vsaj zaviramo njen nastanek. Najnovejša klinična dognanja potrjujejo, da je kognitivna plastičnost ali sposobnost možganov, da vsaj deloma obnavljajo celice, uspešnejša, če dobro skrbimo zanje.

Nekaj praktičnih nasvetov prof. dr. Pirtoška:

- ne manj kot 7 in ne več kot 9 ur spanja dnevno (v določenih fazah spanja se spomin utrjuje),
- redna telesna dejavnost (prekrvavljenost tkiv),
- skrb za osebno zadovoljstvo, pripravnost in srečo (hormonsko ravno- vesje),
- lotovanje novih izzivov tudi v zrelih letih (učenje tujih jezikov, branje ...),
- odstranitev dejavnikov tveganja (skrb za zdravo srce in ožilje).

Kot posebno priporočljive aktivnosti, ki pripomorejo k boljši možganski kondi-

ciji, strokovnjaki vse pogostejše izpostavljajo petje in ples.

Zagotovila, da za demenco ne bomo zboleli, ni. Ker pa so nasveti za zdravo življenje relativno enostavni in poceni, jih velja vzeti resno.

Vesna Bizjak, delovna terapevtka

Če potrebujete dodatne informacije ali podporo pri oskrbi bolnika z demenco, se nam lahko pridružite vsako 1. sredo v mesecu ob 18. uri v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica na srečanjih Skupine za pomoč pri demenci Primorske spominčice.

**Kontakt: Vesna 070 550 578
Nadja 041 275 172 ●**

ZBIRALNA AKCIJA NA RDEČEM KRIŽU

Spoštovani občani in občanke!

Obveščamo vas, da bomo

v četrtek, 2. aprila 2020, od 9. do 12. ure in

četrtek, 16. aprila 2020, od 9. do 12. ure

zbirali oblačila, posteljnino, zavese, posodo, šolske potrebščine ...

v skladišču Rdečega križa št. 2 pod Gimnazijo Ilirska Bistrica.

Zbrano blago bomo pregledali, zložili na police v skladišču in ga ponudili prejemnikom humanitarne pomoči v naši občini. Glede na to, da dobimo velike količine kakovostnih oblačil, vabimo tudi ostale občane in občanke, da pridejo v naše skladišče in si zberejo nekaj zase. Še posebej vabimo upokoјence, ki si ne morejo privoščiti nakupa novih oblačil.

Tako bomo s skupnimi močmi prispevali, da ne bomo zavrgli dobrih oblačil.

Prisrčno se vam zahvaljujemo, ker boste podarili blago, ki ga ne potrebujete več.

RKS – Območno združenje Ilirska Bistrica

RAK MATERNIČNEGA VRATU IN PISANA BESEDA

Vsako leto četrti teden v mesecu januarju poteka »Evropski teden preprečevanja raka materničnega vratu«. Obeležili smo ga v »Kulturnem društvu Tuščak Bač«.

Zdravstveno-vzgojni center Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica je v sodelovanju z društvom v soboto, 24. januarja, pripravil predavanje, s katerim želi vse ženske spodbuditi k udeležbi v preventivnem programu ZORA. Predavanje je izvedla dipl. m. s. Dijana Godec.

Rak materničnega vratu je posledica okužbe s humanim papiloma virusom (HPV). Za okužbo so v večini bolj dovzetne ženske, ki imajo hkrati še druge, ne povsem znane dejavnike tveganja. Okužba s HPV povzroči spremembo zdravih celic v rakave. Te celične spremembe potekajo počasi in postopno, lahko tudi več let. V tem obdobju se zdrave celice najprej spremenijo v predrakave. Zanje je značilno, da se ne delijo nenadzorovano, ne rastejo invazivno in se ne širijo, imajo pa nekatere lastnosti rakavih celic. Ob neustreznem zdravljenju se iz teh postopno razvije rak. Ginekolog na preventivnem pregledu v programu ZORA z brisom materničnega vratu ugotavlja prisotnost predrakavih celic, ki jih tako pravočasno začne zdraviti. Zgodnjih simptomov, ki bi opozarjali na nevarnost raka, po navadi ni, ženske pa so lahko pozorne na manjše spremembe, kot so:

- krvavitev ali rjav izcedek po spolnem odnosu ali med dvema menstruacijskima krvavitvama,
- krvavitev v menopavzi,
- dolgotrajen smrdeč izcedek iz nožnice,
- boleč spolni odnos,

- stalne bolečine v križu, če niso posledica sprememb v hrbtenici,
- pogosto in boleče uriniranje ali krvav urin, če ni posledica vnetja.

Večina žensk se vsaj enkrat okuži s HPV. V 80–90 % okužba sama od sebe izzveni v enem do dveh letih, zato tudi ob okužbi s HPV z visokim tveganjem (pozitiven test HPV) na podlagi brisa materničnega vratu, kjer ni zaznanih sprememb v celicah, ukrepanje ni potrebno. V 10–20 % okužba vztraja, virus poškoduje celice materničnega vratu, ki se lahko začnejo nenadzorovano deliti, kar privede do razvoja rakavih celic.

Zdravila za okužbo s HPV ni, je pa zato priporočeno cepljenje. Cepljenje je smiselno pri tistih ženskah, ki še niso okužene z virusom HPV.

Od leta 2007 je v Sloveniji v cepilni program za deklice v 12 letu starosti vključeno cepljenje, ki uspešno prepreči okužbe z nekaterimi genotipi HPV. Ker se lahko okužijo tudi moški in so lahko prenašalci virusa, so lahko cepljeni tudi fantje iste starosti. V cepilnem programu še ni predvideno cepljenje za fante. Občina Ilirska Bistrica za občane pokrije strošek cepljenja, ki je drugod plačljivo.

Kljub cepljenju pa ne smemo pozabiti na preventivo, saj je okužba s HPV spolno prenosljiva, zato priporočamo, da se:

- s spolnimi odnosi začne čim kasneje v času zrelosti;
- omeji pogostost menjave spolnih partnerjev;
- kot zaščito pri spolnem odnosu redno uporablja kondom;
- vse ženske redno vključujejo v preventivni presejalni program ZORA (ginekološki pregledi na tri leta).

Ob zaključku predavanja smo se spomnile tudi 24. januarja, ki je mednarodni dan pisanja na roko. Po predavanju smo svoje misli, želje in vtise s prosto roko napisale na papir, izrezale in prilepile na steno ter tako zaokrožile izobraževalni večer. ●

ZD Ilirska Bistrica

MENOPAVZA

Menopavza je obdobje v življenju ženske, ki nastopi 12 mesecev po zadnji menstruaciji med 40 in 61 letom starosti, povprečno okrog 50. leta.

Po 40. letu starosti začne upadati kostna gostota, spremenita pa se tudi dolžina in moč menstruacije. Seveda se to pri nekaterih zgodi že pri 43. letu, pri drugih pa pri 52. letu – odvisno od posameznice. Kar 80 % žensk pred menopavzo preskakujejo cikli, samo 10 % žensk pa izgubi menstruacijo brez kakršnega koli opozorila. V obdobju pred menopavzo lahko pride do zelo dolgih in močnih menstruacij ali pa je krvavitev blaga in kratkotrajna.

Dva glavna ženska spolna hormona sta estrogen in progesteron. Med estrogen uvrščamo estrone E1 (primarni hormon med menopavzo), estradiol E2 (primarni hormon med reproduktivnimi leti), estriol E3 (primarni hormon med nosečnostjo). Večina estrogena se izloči iz jajčnikov, nekaj pa tudi iz perifernega tkiva.

Različna razmerja estrogena in progesterona nas vodijo skozi cikel. V prvi polovici je glavni hormon estrogen, od ovulacije naprej pa progesteron, saj se ta sprošča iz rumenega telesca, ki se sprosti med ovulacijo. Prav zato v menopavzi primanjkuje progesterona, saj ni več

ovulacije, ki bi sprožila nastanek progesterona.

Ženska najprej vstopi v perimenopavzo, kar se kaže z nihanjem razpoloženja, čustvenimi simptomi, neredno menstruacijo, občutljivimi dojkami, mrzlimi nogami in rokami, glavoboli, pridobivanjem teže okrog trebuha in bokov, utrujenostjo, potenjem, nespečnostjo.

Na vse te simptome vplivajo naš življenjski stil, prehrana, preobremenjenost in spalne navade.

Ko vstopimo v menopavzo, se zgoraj naštetim simptomom pridružijo še drugi: razdražljivost, anksioznost, želja po sladkem, težave s koncentracijo, večja občutljivost na svetlobo in hrup, suha nožnica, problemi s ščitnico. Ženskam se pojavijo vprašanja: kdo sem; kaj hočem od življenja; kaj mi je pomembno. Želijo si novo službo, več denarja, v tem obdobju pa se zgodi tudi ogromno ločitev.

Pomembno je, da že v perimenopavzi podpremo delovanje adrenalnih žlez, saj če bodo te pravilno delovale, bo prehod v menopavzo lažji in prijetnejši, pa tudi manj odvečnih kilogramov bomo pridobile okrog trebuha. Če bodo adre-

nalne žleze dobro delale, bo tudi manj problemov s ščitnico.

Najboljša podpora adrenalnim žlezam so nekatera zelišča, vitamini in minerali. Ne smemo pa pozabiti tudi na ustrezno prehrano za podporo adrenalnim žlezam. Sem sodijo: mandlji, avokado, brazilski oreščki ...

Pomembno je tudi obvladovanje krvnega sladkorja, da preprečimo njegova nihanja. Za to je potrebna pravilna prehrana. Tudi tukaj si lahko pomagamo z zelišči.

Zelišča podpirajo in spodbujajo popravilo žlez ter na tak način odpravijo temeljni vzrok težav.

Podpreti moramo tudi jetra in s tem fazo I in fazo II detoksifikacije, saj se skozi detoksifikacijo izločajo hormoni in s tem preprečimo njihovo kroženje v telesu.

Zelo moteč simptom menopavze je suha nožnica zaradi pomanjkanja estrogena. Ta simptom se navadno pojavi šele pozneje v menopavzi. Težave si lahko lajšamo s kokosovim oljem ali ustreznimi vaginalnimi globulami.

Večino menopavzalnih simptomov lahko odpravimo ali ublažimo s pravilno prehrano, kakšnim dodatkom za podporo našim žlezam, telovadbo in sproščanjem. Ne smemo pozabiti na zmanjšanje stresa, meditacijo in spanje, pa tudi na nove hobije in povezovanje z ženskami, ki so v enakem obdobju kot me in lahko delijo z nami svoje izkušnje. ●

Asja Frank, mag. farm. in praktikantka funkcionalne medicine

RUBRIKA Z NASVETI O GIBALNEM RAZVOJU DOJENČKOV

Svetuje Tjaša Pecman Poles (Terapevtski dotik Tjaša), dipl. delovna terapevтка razvojno-nevrološke obravnave.

IZBIRA PRVIH ČEVELJČKOV

Ko se otrok začne enkrat dvigovati na noge in delati prve korake, se bližamo času za nakup prvih čevljev. Ko je otrok doma, naj bo vseeno večino časa bos, da

pridobiva čim več senzorne stimulacije prek stopala. Če je hladno in mu noga vičke drsijo, se danes dobijo čisto mehki copatki iz blaga s protidrskim podpla-

tom. Ko pa iščemo obutev za zunaj, moramo biti še vedno precej pozorni, da najdemo čevljiček, ki ima čim bolj mehak in raven podplat brez ortopedskih vložkov. Še do nedavnega je veljalo, da so le-ti potrebni za razvoj stopalnih lokov, danes pa vemo, da je to le pasivna podpora mišicam. Za kvaliteten razvoj stopala potrebujemo čevlj, ki posnema bosonogo hojo in kjer so stopalne mišice čim bolj aktivirane. Pazimo tudi, da je čevlj spredaj dovolj širok, da imajo otrokovi prstki dovolj prostora. ●

KOTIČEK ZA ZDRAVJE

INGVER – ZDRAVA ZAČIMBA IN DOMAČE ZDRAVILO

Današnjih nekaj minut za zdravje namenjam ingverju, za katerega pravijo, da pogreje dušo in telo ter nas ne pusti ravnodušne.

Ingver je ena izmed začimb, ki jih uvrščamo med pikantne. Jedem daje oster, pekoč in aromatičen okus, hkrati pa pomirja želodec in greje telo, zato je primeren za marsikatero zdravstveno težavo.

Uporabljamo njegovo korenino, ki jo izkopljejo jeseni, ko se listi posušijo in odpadejo, rastlina pa mora biti stara vsaj eno leto. Pri kopanju je potrebna previdnost, saj se korenine precej zlahka lomijo. Uporabljamo jih sveže ali posušene. Ingver najboljše kakovosti najdemo v Indiji, Kitajski in na Jamajki.

MOČ V PREBAVILIH

V svetu je poznan kot zelo pomembno zelišče, medtem ko ga v tradicionalni kitajski medicini označujejo kot zelišče z nadnaravno močjo. Najbrž ste tudi vi že okusili njegovo moč pri prebavnih težavah, če gre za blažje neprijetnosti, kakršni so vetrovi, ali pa za hude slabosti in siljenje za bruhanje. Ingver pomiri razdražen želodec in pospeši prebavo. Najmočnejši učinek ima v prebavilih, kjer pospeši izločanje prebavnih sokov in nevtralizira želodčno kislino, zato se pogosto uporablja za zmanjševanje

omotičnosti in lajšanje slabosti v nosečnosti. Uporaben je tudi proti morskemu boleznju in pooperativni slabosti.

POZITIVNE LASTNOSTI INGVERJA

Pri težavah s prehladom in kašljem ste se brez dvoma že srečali s pastilami z okusom ingverja. Zelo uporaben je tudi v obliki čaja. Greje telo in spodbuja krvni obtok ter mu pomaga, da se hitreje znebi odvečne oz. nakopičene sluzi. Zniževal naj bi celo krvni sladkor in raven holesterola v krvi ter s tem posredno skrbel za zdravje srca in ožilja.

Kot močan antioksidant naj bi imel tudi protirakavo delovanje in sposobnost krepitev imunskega sistema, hkrati pa lajša revmatske bolečine, zatekanje in otrdelost.

PROTIVNETNI UČINKI INGVERJA

Ker jih ima veliko, lahko pomaga pri številnih težavah – med drugim tudi pri bolečinah v mišicah, celo v primeru, ko te nastopijo po fizični aktivnosti. Isti protivnetni učinek ima pri osteoartritu in lajša menstrualne težave tako učinkovito kot protibolečinska sredstva.

Eno najbolj zanimivih odkritij prihaja iz laboratorijev, v katerih raziskujejo možganske funkcije. Oksidativni stres in kronično vnetje lahko pospešita vnetne procese in nekateri znanstveniki verjamejo, da sta

povezana z upadanjem kognitivnih funkcij in celo z alzheimerjevo boleznijo. V raziskavi, v kateri so proučevali možganske funkcije žensk srednjih let, se je izkazalo, da so tiste, ki so jemale izvleček ingverja, imele hitrejši reakcijski čas in boljši delovni spomin.

NAPAD NA OKUŽBE

Ingverjev izvleček dejansko zavira rast različnih vrst bakterij. Najbolj je učinkovit v boju proti ustnim bakterijam, ki so povezane z vnetnimi boleznimi dlesni, kot sta gingivitis in parodontitoza. Svež ingver je lahko tudi učinkovito sredstvo proti virusu RSV (respiratorni sincicijski virus), ki je pogost vzrok za okužbe dihal.

INGVERJEV ČAJ

Čaj si lahko pripravite tako, da nastrgate svežo korenino in približno čajno žličko tega prelijete z 2 dcl vroče vode. Če imate gripo, lahko spijete do štiri skodelice ingverjevega čaja na dan.

Zaradi močnega stimulativnega delovanja ingverjevega čaja ne pijte tik pred spanjem, saj lahko povzroči nespečnost. Na zdravje! ●

TR

PUSTNE VRAGOLIJE NA OGLED V PAVLOVČEVI GALERIJ

Najbolj norčavi čas v letu je zavladal tudi v Pavlovčevi galeriji, kjer so na predvečer kulturnega praznika razstavili najboljše fotografije članov »Foto kluba Sušec«. Pisane maske, pustni običaji in kakovostni posnetki lanskega pusta so v osrednji hram vizualne kulture privabili številne obiskovalce, ki so občudovali zanimive motive.

Foto klub Sušec Ilirska Bistrica je v sodelovanju z Fotografsko zvezo Slovenije organiziral natečaj z naslovom *Ah, ta nori pust 2019*. Kar 31 fotografskih navdušencev iz Slovenije in sosednje Hrvaške je v lanskem letu pridno beležilo zanimive pustne motive na temi *Pustni običaji in Etno maske*, ki so jih nato dali v oceno tričlanski strokovni komisiji, ki ni imela lahkega dela, saj so izmed 217 prispelih del morali izbrati najboljše.

Pred fotografski objektiv so stopile pustne maske iz domačih krajev, veliko motivov pa je zabeleženih tudi v tujini. Obiskovalci so si lahko ogledali video projekcijo izbranih šestdesetih del, najboljših 33 razvitih in uokvirjenih fotografij pa je krasilo stene domače galerije.

O natečaju in izboru najboljših umetniških fotografij je na svečanem uvodnem dogodka spregovoril predsednik Foto

kluba Sušec Andrej Bergoč, svojo oceno razstavljenih posnetkov pa je podala umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Polona Škodič. Ob koncu uradnega dela otvoritve razstave sta vsem fotografom podelila priznanja in nagrade za uspešno sodelovanje na natečaju *Ah, ta nori pust 2019*.

Za glasbeno kuliso umetniškemu večeru sta poskrbela nadarjena harmonikarja Erik in Alen Frank iz Prelož. ●

JEZIKOVNI NASVETI

Če vas vprašam, kako bi zapisali bolezn, kot so: ŠKRLATINKA, OŠPICE, MUMPS, OSLOVSKI KAŠELJ, najbrž ne bi imeli posebnih težav, kajne? Pravilno predvidevate, da bolezni zapisujemo z malo začetnico.

Kaj pa, če vam dam napisati naslednje bolezni: DOWNOV SINDROM, ALZHEIMERJEVA BOLEZEN, PARKINSONOVA BOLEZEN? Bi jih zapisali z malo ali veliko začetnico?

Kadar se v zapisu bolezni pojavi osebno ime, se nam mala začetnica kar naenkrat ne zdi več tako primerna. Vabim vas, da si preberete pravila v nadaljevanju današnje jezikovne svetovalnice.

IMENA BOLEZNI IN TEORIJA

V Slovenskem pravopisu je zapisano, da moramo pridevnike, ki se končajo na: -ov, -ev, -in, ter so izpeljani iz osebnih lastnih imen, pisati z veliko

**začetnico: Vangoghov, Vodnikov, Slo-
venčev, Julijin.**

Pravopis v § 115 navaja, da z veliko začetnico pišemo svojilne pridevnike iz lastnih imen tudi takrat, kadar zaznamujejo duhovno last, npr. *Pitagorov izrek, Einsteinova teorija*.

V § 157 pa je napisano, da pridevniki na -ov/-ev, -in ne zaznamujejo zmeraj svojine, temveč tudi vrsto (npr. lipov čaj, hruškov kompot, kalcijev karbonat). Tudi če so izpeljani iz lastnih imen, jih je priporočljivo pisati z malo začetnico, če zaznamujejo vrsto bolezni: *parkinso-*

nova, chronova in alzheimerjeva bolezen, downov in creutzfeld-jakobov sindrom. To velja tudi za slovenska imena rastlin in dele telesa: *marijini laski, blagajev volčin, salamonov pečat, ahilova peta, adamovo jabolko, evstahijeva cev*.

IMENA BOLEZNI V PRAKSI

Več kot polovica uporabnikov se v teh primerih pri zapisu imena bolezni raje odloči za veliko začetnico. Najverjetneje še vedno prevladuje stališče, da gre za duhovno last v zvezi s poimenovanjem. Vse te bolezni so namreč poimenovali ljudje, ki so jih tudi proučevali.

Zapise bolezni, ki so izpeljane iz lastnih imen, sem preverila tudi v jezikovnih korpusih Gigafida in Nova beseda ter ugotovila, da je bolj priljubljen zapis z veliko začetnico.

Ne glede na jezikovne korpuse vam svetujem, da bolezni, ki so izpeljane iz osebnih lastnih imen, pišete z malo začetnico, kot to priporoča pravopis.

Če želite izvedeti več o rabi jezika, še naprej spremljajte Jezikovne nasvete in mi pišite na troj3@gmail.com. ●

Tamara Rojc, prof. slov.

VESELA POROČNA DOGAJANJA ...

Sredina februarja je bila letos sončna in topla – kot nalašč za kratek izlet. Tisto pozno opoldansko soboto je kar lepa množica ljudi izkoristila za obisk vipavskega Križa in hkrati prisostvovala cerkvenemu poročnemu obredu ene izmed glasbeno najbolj nadarjenih Trnovk – takrat še gospodične Nine Volk in njenega Marka. Velika množica ljudi ju je čakala na obnovljenem glavnem mestnem trgu, ki ga krasi nov in lep kamniti tlak. Ata Romeo je prinesel »ohcetno pecivo« in ko sem mu segel v roko, sem takoj opazil, da se je nabralo precej nekakšne »rose« v njegovih očeh. Temu je gotovo botrovala vipavska burja, ki je v teh krajih zelo znana. ☺ In smo ju le pričakali. Nina v belini kot se za mlado in sijočo nevesto spodobi, Marko v črnem fraku z rdečo rožo

v gumbnici. Pospremili smo ju v cerkev, kjer smo se med obredom dodobra nasmejali hudomušni pridigi in uživali ob glasbenih vložkih Damjane Kinkela in Nininega brata Gregorja Volka. Nevesta Nina Volk je drugače kljub velikemu glasbenemu talentu mirno, skromno, tiho, nežno, neizstopajoče, nekomPLICIRANO, neškodljivo,

skromno in preprosto bitje. Že leta se poskušam tudi jaz osebno od nje kaj naučiti, a mi to žal bolj slabo uspeva. ☺ Žal ... ☺ Kakorkoli, obred je bil na vrhuncu, ko smo se prijeli še za roke in zaplesali ob ritmih neke malgaške pesmi. Večne zaobljube so bile izrečene, župnik je končno rekel: »V dobrem in slabem ... Amen. Pojdite v miru!«

Zaključek dogajanja se je odvijal v grajski kleti, kjer je bila velika gneča. Darila in poljubi so deževali in vrsta do mladoporočencev se je večala. Ženin Marko je prevajalec, ki govori več evropskih jezikov, a do sedaj žal še ni uradno znano, v katerem jeziku je uspel prepričati Nino, da je dahnila usodni »Da!«. Predvidevanja in neuradne ter nepreverjene govorice so, da se je to verjetno zgodilo v našem lepem domačem slovenskem jeziku. ☺ In verjetno se bo ženin Marko strinjal z menoj, da tale začetek ene mojih najnovejših polk najlepše opiše in oriše njun poročni dan ter vse tisto lepo sobotno dogajanje v dolini breskev, fig in grozdja. No, pa da bi seveda trajalo ... in srečno! ●

MV

*S ponosom in veseljem
sva ustvarila si dan,
ki v spominu najinem
bo vedno kot iz sanj.
Ljubezni spev se oglasil,
v dvojini je žarel,
takrat ko sem obljubil ti,
da zate bom živel ...*

KULTURNO OBARVAN ZAČETEK LETA NA OSNOVNI ŠOLI RUDIJA MAHNIČA – BRKINCA PREGARJE

Sredi januarja smo na šoli imeli zanimivo delavnico. Skupaj s slovenskim producentom, scenaristom in režiserjem Koljo Saksido smo ustvarili animacijo vožnje avtomobilčkov na cesti.

Učenci od 6. do 9. razreda smo si iz kolaž papirja najprej oblikovali vsako svoje prevozno sredstvo in ga okrasili. Nato so vsa vozila počasi zdrvela po cesti. Potrebovali smo okrog 260 slik za 10 sekund prikazanega filmčka. Počivali pa niso niti učenci od 1. do 5. razreda, ki so prav tako ustvarjali filmčke, vendar so za svoje like uporabili plišaste in plastične igračke. Vsi smo se zabavali. Sledila je predstavitev izdelkov. Naučili smo se veliko novega – med drugim, da lahko animiramo tudi z mobilnim telefonom. Dan pred slovenskim kulturnim praznikom pa smo se spomnili našega velikega

poeta Prešerna. Nato smo sodelovali v kvizu, ki je bil posvečen znanim slovenskim kulturnim ustvarjalcem in hkrati jubileantom. Podrobneje smo spoznali Neco Falka, ki se je rodil leta 1950 v Mariboru in je slovenska pevka zabavne glasbe, ukvarja pa se tudi s slikarstvom in fotografiranjem. Iz šolskih klopi nam je najbolj znana po glasbeni izvedbi *Mačka Murija*. Tone Partljič, ki se je rodil leta 1940 v Mariboru, je slovenski pisatelj, dramatik, predmetni učitelj, scenarist, politik in komediograf. Učenci smo ga spoznali v literarnih delih *Slišal sem, kako trava raste* in *Hotel sem prijeti son-*

ce, v katerih govori o svojem otroštvu. Niko Grafenauer se je rodil leta 1940 v Ljubljani. Znan je kot pesnik, kritik, esejist, urednik, literarni zgodovinar in prevajalec. V vrtcu in šoli smo spoznali njegovo otroško poezijo *Pedenjped, Nebotičniki, sedite* idr. Neža Maurer je slavistka, pesnica, pisateljica, novinarka, publicistka, urednica in pedagoginja. Rodila se je leta 1930 v Podvinu pri Povzeli. Učence je pošteno prestrašila s pesmijo *Strah*. France Bevk se je rodil 17. 9. 1890 v Zakojci in umrl 17. 9. 1970 v Ljubljani. Bil je pisatelj, pesnik, dramatik, prevajalec, urednik in politik, učenci pa smo ga spoznali ob branju mladinske povesti *Lukec in njegov škorec*. Njegova fotografija visi na steni učilnice številka 3. Ne smemo pa pozabiti tudi na doktorja Franceta Prešerna, ki se je rodil 3. 12. 1800 v Vrbi na Gorenjskem in velja za največjega slovenskega pesnika. Napisal je slovensko himno (7. kitica *Zdravljice*). Zapisan je bil v Zlato knjigo kot odličen učenec. Njegove literarne mojstrovine spoznavamo pri pouku književnosti, nosimo pa ga tudi v denarnicah na kovancu za 2 evra. ●

Lana Bubnič

OPRAVIČILO

V članku z naslovom *Kette nas povezuje tudi na Premu*, ki je bil objavljen v prejšnji številki glasila, smo po pomoti zapisali, da je pianistka Snježana Pleše Žagar soproga Zdravka Plešeta. Sestri Zdravka Plešeta se za neljubo napako iskreno opravičujemo.

Uredništvo

PROGRAM
RAZVOJA
PODROČJA
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja Evropa investira v podeželje

OŠ RUDOLFA UKOVIČA PODGRAD PONOVO USPEŠNA NA RAZPISU

Šola se je v lanskem letu uspešno prijavila na 2. javni razpis Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na podukrep 16.9 Podpora za diverzifikaci-

jo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z izobraževanjem o okolju in hrani ter skupaj s partnerji pridobila 44.978,37 EUR evropskih sredstev. Naslov pro-

jekta je *Na kmetiji do delovnih navad in znanja*.

Poleg šole kot vodilnega partnerja sodelujejo še kmetija Miše iz Sabonj, kmetija Slavec iz Knežaka in kmetija Volk iz Suhorja. Partnerji bodo skupaj razvijali didaktične programe za kmetije z namenom kvalitetnega izvajanja dnevov dejavnosti. Več o dvoletnem projektu si lahko preberete na spletni strani šole www.os-podgrad.si. ●

Tamara Urbančič

PLESNA PREDSTAVA »ZLOHOTNICA«

V nedeljo, 9. februarja, je v večernih urah telovadnica OŠ Antona Žnideršiča zažarela v odtenkih čarobnega gozda, kjer prebiva vila Zlohotnica. Plesna skupina Pume je že tradicionalno pripravila predstavo, na kateri so se predstavili vsi člani društva – od najmlajših Baby Pumic do članske skupine deklet.

ljale skozi začarane gozdove, kjer prebivajo gozdna bitja in vile, do trdnega obzidja gradu, ki mu vlada pogolten kralj. Občinstvo so začarale z odličnimi svetlobnimi efekti in čarobno glasbo. Najmlajše plesalke so se predstavile kot čarobna bitja, mlada Zlohotnica in mladi Stefan, starejše pa kot kraljeva vojska in drugi pomembnejši liki. V slabi uri predstave so se plesalke publiki predstavile z več zvrstmi plesa – od hip hopa do jazza. Skupaj smo se naučili, da resnična ljubezen lahko premaga vse, tudi še tako močne uroke. ●

Ines Šestan

Foto: Marko Vidmar

Publika si je lahko ogledala plesno priredbo znanega filma Zlohotnica, ki z

druge strani predstavi staro pravljico o Trnuljčici. Plesalke so dvorano pope-

OSNOVNOŠOLCI, DOBRODOŠLI!

Kam naprej? Kje naj nadaljujem šolanje? Se bom pravilno odločil? To je le nekaj vprašanj, ki si jih v tem času zastavlja vsak devetošolec, ki zaključuje svoje osnovnošolsko izobraževanje in se odloča, kje bo nadaljeval svojo pot, zato je naša šola v petek in soboto, 14. in 15. februarja, na široko odprla svoja vrata osnovnošolcem in njihovim staršem, ki se zanimajo za vpis na Gimnazijo Ilirska Bistrica in jim na ta način omogočila, da pridobijo ključne informacije, preden zapečatijo svojo izbiro z vpisnim listom.

V petek ob enajstih smo na vhodnih vratih pozdravili prve osnovnošolce, ki so se odločili udeležiti našega informativnega dne in izvedeti, kaj počnemo na naši šoli, kakšno je vzdušje in kako poteka pouk. Ob prihodu v večnamenski prostor je na platnu obiskovalce v zvoku in sliki presenetila pesem Gimnazije Ilirska Bistrica z naslovom *Na naši šoli*, ki je izdelek naših dijakov. Zbrane je najprej pozdravila in nagovorila profesorica slovenščine in voditeljica informativnega dne Katja Koren Valenčič.

Po uvodnem nagovoru je predala besedo moderatorkama Tini Šajn in Maji Volk. Z deklamacijo pesmi *Identiteta*, katere avtorica je bivša dijakinja Gimnazije Ilirska Bistrica Tadeja Logar, ki sedaj v vlogi profesorice slovenščine z druge strani katedra nagovarja dijake, je Gašper Kastelic pričel kratek kulturni program, v sklopu katerega smo predstavili sebe in šolo. Nekaj besed je obiskovalcem namenila tudi ravnateljica Šolskega centra Postojna Helena Posega Dolenc. Po njenem nagovoru smo premierno odvrteli predstavitveni video šole, ki je izdelek profesorice informatike Inge Šajn. Sledil je nagovor predstojnika Gimnazije Ilirska Bistrica Gorazda Brneta, ki je osnovnošolcem in njihovim staršem podal splošne informacije o šoli. Timotej Krebelj, dijak s statusom športnika, in Polona Zadnik, dijakinja, ki se vzporedno izobražuje, sta obiskovalcem predstavila status dijaka s prilagoditvami šolskih obveznosti, ki ga šola nudi perspektivnim športnikom in nadarjenim glasbenikom ter jim tako omogoča lažje usklajevanje šolskih in obšolskih dejavnosti.

Moderatorki sta predstavili obšolske dejavnosti na šoli – od obiskov pisateljev, sodelovanj na raznih tekmovanjih do gostovanj raznih razstav in podobnih dogodkov. Kasneje se je z zimzelenim songom *Ne čakaj na maj* predstavil tudi šolski pevski zbor. Dijakinji Špela Kresevič Frank in Viva Fatur sta predstavili tudi najbolj popularen krožek na naši šoli – popotniški krožek, v sklopu katerega potujemo, pridobivamo mednarodne izkušnje in spoznavamo svet. Svetovalna delavka Marija Pirh je bodoče dijake seznanila s postopkom vpisa. Po končanem skupnem delu so se obiskovalci razdelili glede na

zanimanje za smer izobraževanja – računalničarje sta voditeljici napotili v računalniško učilnico, gimnazijci pa so ostali v večnamenskem prostoru.

Dijaki programa tehnik računalništva so s pomočjo spletnega kviza predstavili svoj program. Šolarje so seznanili z vsebinami in načini poučevanja, ki so jih kot dijaki deležni v šolskih klopih. Tisti, ki so ostali v večnamenskem prostoru, so se seznanili s projektnimi dnevi in ekskurzijami, ki jih v okviru gimnazijskega programa organizira šola, z možnostmi raziskovalnega dela na šoli ter z možnostmi študija in kasnejše zaposlitve. Sledila je recitacija Prešernove sedme kitice *Zdravljice* v angleščini, španščini, italijanščini, nemščini in seveda tudi slovenščini. Predstojnik je v svojem govoru predstavil zaključni del gimnazijskega izobraževanja, tj. splošno maturo. Svoje spomine in izkušnje na srednješolska leta je z nami delila bivša dijakinja Mihela Šajn, ki je bila dijakinja ene prvih generacij na naši gimnaziji in je že zaključila študij medicine.

V zadnjem delu so se osnovnošolci razdelili po delavnicah, ki smo jih pod budnim očesom mentorjev pripravili dijaki. Prva delavnica, namenjena bodočim gimnazijcem, je imela naslov *Pobeg iz Pompejev*. Šlo je za »escape room«, kjer so se obiskovalci spopadli z vprašanji iz geografije in če so na vsa vprašanja odgovorili pravilno, so prišli do ključa, s katerim so si odklenili vrata. Druga delavnica za gimnazijce z naslovom *Kemijska eksperimentalnica* je bila naravoslovno obarvana, saj smo dijaki obiskovalcem na zanimiv način predstavili pouk kemije. Pokazali smo jim nekaj poskusov – raznobarvne plamene, prižgane tleče trske, pokanje jajčnih lupin in slonovo peno. Računalničarji pa so pripravili delavnici, ki so ju poimenovali *Spletna predstavitev* in *Multimedijska delavnica*, s katerima so predstavili znanja s področja oblikovanja spletnih strani in multimedijske tehnologije, ki jih dijaki programa tehnik računalništva pridobijo med šolanjem.

Po zaključku delavnic so si obiskovalci lahko ogledali preostale prostore šole, razstavo *Kaos in red* bivše dijakinje Andreje Kranjec, razstavljenе izdelke aktualnih dijakov in se v kotičku, ki smo ga poimenovali *Skodelica kave*, polni vtisov pogovarjali s profesorji in profesoriciami ter dijaki in dijakinjami naše šole. Informativni dan Gimnazije Ilirska Bistrica je podobno potekal še v petek ob 15. uri in v soboto ob 9. uri. Obiskovalcev in zanimanja za šolo je bilo veliko. Upam, da se v čim večjem številu vidimo tudi jeseni! ●

Gašper Kastelic,
dijak 3. letnika gimnazije

MLADI KOŠARKAŠKI UPI ZASEDLI ČETRTO MESTO V PRESTOLNICI

Košarkarji KK Plama-pur do 13. leta starosti (U13) so se mudili na Kodeljevem v sklopu zaključnega dejanja »Pokala Spar« in »Mini pokala Spar«.

Zadnji nasprotnik v tekmo-
vanju na tekmi za 3. mesto je
bila ekipa KK Ljubljana. Visok
poraz je bil posledica odsotno-
sti kapetana moštva in še dveh
ključnih igralcev. Fantje so z
medaljami in pokalom za 4.
mesto v Sloveniji dosegli naj-
večji klubski rezultat v mlajših
selekcijah na državni ravni.

Naj še dodamo, da je bil igralec
KK Plama-pur Marko Sanabor
izbran v najboljšo peterko tek-
movanja. ●

KK Plama-pur

*Iščem te v travah,
iščem te v morjih,
najdem te v zvezdah,
ki sijajo name.*

(Mila Kačič)

ZAHVALA

Od nas se je poslovila draga žena, mama in stara mama

NEVENKA DERENČIN

iz Ilirske Bistrice
(30. 8. 1946 – 25. 2. 2020)

Hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam po-
magali s spodbudnimi besedami in dobrimi dejanji.

Še posebej se zahvaljujemo ekipi nujne medicinske pomoči ZD
Ilirska Bistrica, osebju Nevrološke klinike – UKC Ljubljana in
osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnišnice Izola za pomoč
in skrb v času njene bolezni. Hvala delavcem Komunale Ilirska
Bistrica, gospodu župniku Stanku Fajdigi, pevcem iz Košane in
vsem, ki ste kakor koli pripomogli k izvedbi pogrebne slovesno-
sti.

Iskrena hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem
za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in denarna sredstva.
Hvala vsem, ki ste našo Nevenko pospremili na njeni zadnji poti
in jo boste za vedno ohranili v lepem spominu.

**Žalujoci: mož Jakob in sinovi Aleš,
Jadran ter Iztok z družinami**

*Dober, plemenit človek, ki je z nami živel,
nam ne more biti odvzet,
kajti v našem srcu je zapustil svetlo sled
svoje dobrote in plemenitosti.*

(Thomas Carlyle)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubljeneža, očeta, brata in nonota

FRANCA KLEMENČIČA

iz Ilirske Bistrice
(1941 – 2020)

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem za vso pomoč in podporo v težkih trenutkih bolezni
in slovesa. Posebno se zahvaljujemo zdravnici Sonji Lovrič -
Kiselič in sosedom. Hvala pevcem za zapete pesmi in vsem, ki
ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

KOLEDAR DOGODKOV V MARCU

12. 3. 2020 ob 18.00	OTVORITEV SLIKARSKE RAZSTAVE BLANKE DOVGAN Z DOLNJEGA ZEMONA, KMS
13. 3. 2020 ob 19.00	OTVORITEV FOTOGRAFSKE RAZSTAVE DOMAČEGA FOTOGRAFA HINKA POROČNIKA: OB VELIKI VODI, Pavlovčeva galerija
18. 3. 2020 ob 18.00	PRODOR V STROP MARTELOVE DVORANE IN ODKRITJE SKRITE JAME V ŠKOCJANSKIH JAMAH, Žnideršičeva dvorana (bivša mala dvorana) Doma na Vidmu
20. 3. 2020 ob 18.00	O TESNOBI S PSIHOTERAPEVTKO JERICO PENKO, ZDRAVNICO ANJO ŠTEMBERGER IN ŠTUDENTKO PSIHOLOGIJE TEJO GALE: OD KOD PRIHAJA, KAKO IZGLEDA IN KAM Z NJO? KMS
od 21. 3. do 6. 4. 2020	RAZSTAVA LEGO IZDELKOV URBANA GULIČA OB SVETOVNEM DNEVU AVTIZMA, KMS
23. 3. 2020 ob 9.00	TAPKANJE - EFT METODA, VGC Točka moči Dom na Vidmu
25. 3. 2020 ob 18.00	ZVOČNA KOPEL, Žnideršičeva dvorana (bivša mala dvorana) Doma na Vidmu
26. 3. 2020 ob 19.00	PREŽENIMO POMLADANSKO UTRUJENOST, VGC Točka moči Dom na Vidmu
28. 3. 2020 ob 9.00	KO SE ZAVEMO KORENIN, SE PREBUDIMO, VGC Točka moči Dom na Vidmu
2. 4. 2020 ob 19.00	POTOPISNO PREDAVANJE VIDA LEGRADIČA: ZGODBA O POTOVANJU, KMS
od 6. 4. do 20. 4. 2020	RAZSTAVA IZDELKOV OTROK IZ DNEVNEGA CENTRA SONČEK: PREBUDIMO SONCE, KMS
9. 4. 2020 ob 19.00	LITERARNI VEČER Z DEJANOM KRAJLAHOM, KMS
17. 4. 2020 ob 19.00	PREGLEDNA RAZSTAVA LIKOVNEGA DRUŠTVA FRANCETA PAVLOVCA, Pavlovčeva galerija

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.*

ZAHVALA

V 79. letu je odšel v tišino in mir naš mož, oče,
stari ate in svak

RUDOLF NOVAK

(28. 10. 1940 – 31. 1. 2020)

Ob boleči izgubi izrekamo iskreno zahvalo sorodnikom, sosedom, prijateljem, vaščanom in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče, darovane svete maše in darove v dober namen. Iskreno se zahvaljujemo tudi osebju Doma starejših občanov Ilirska Bistrica, še posebej oddelkom Draga in Milanja.

Hvala gospodu župniku Stanku Fajdigi za pogrebno slovesnost, ekipi komunale, upokojemcem, podeželskim ženskam in vaščanu Antonu Prosenu za zvonjenje. Posebna zahvala gre LD Zemon za izbrane besede ob slovesu in lovčemu. Iskrena hvala lovčemu in praporščaku iz drugih lovskih druženj v občini. Hvala za šoferski pozdrav. Hvala sestricam in bratrancem iz Budanj za zapete žalostnike.

Hvaležni smo tudi vsem, ki ste našega dragega Rudeta spoštovali, imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

**Žalujoci: žena Marjetka, sin Robert
in hči Erika z družinami**

Jablanica, Ilirska Bistrica, 10. 2. 2020

*Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

(T. Pavček)

ZAHVALA

Za vedno je zaspala naša draga

LILJANA STIPANČIČ

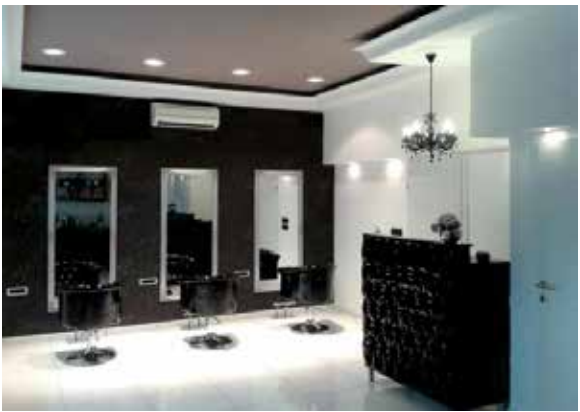
Lila Rozinina iz Podgrada
(8. 3. 1947 – 26. 2. 2020)

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, izrazili sožalje in jo pospremili na njene zadnje poti. Hvala pevcem za lepe pesmi, župniku za lep obred in prijateljem za pomoč.

Hvala vsem skupaj in vsakemu posebej!

Žalujoci: vsi njeni

NAGRADNA KRIŽANKA BISTRIŠKIH ODMEVOV

				AVTOR: MATJAZ HLADNIK	ZELENICA	PRIBOR ZA NABADANJE KOSOV HRANE	PLIN VISOKO V OZRAČJU, O ₃	EVROPSKI VELETOK	NINA RICCI	NEPORAB- LJEN DEL KAKE CELOTE	HITRO RISANJE OSNUTKA S POTEZAMI	GLAVNO MESTO ALBANIJE
				USTVAR- JALNOST								
				FRANCE SLANA								
									TRAČNICA			
									PEZA, TEŽINA			
				IZIDEK IZ HIŠNEGA ZIDU				ŠAPA JUŽNO- AMERIŠKA TOVORNA ŽIVAL				
POMOČ: ETAŽERA IRI NADIR RENO	NENA- SELJEN, NEKULTI- VIRAN SVET	STROŠEK, ODHODEK	GEORGE MICHAEL		MATT DAMON			RUSKI VODITELJ BOLJŠE- VIKOV FABRIKA				
			PAUL NEWMAN									
DOKAZ O OPRAV- LJENEM ŠOLANJU							STOJALO S POLICAMI SEVERNA PTICA, NJORKA					
IZUM, ODKRITJE								PRELIV JEDI REKA V GRČIJI, EVROTAS				POSLOVNEŽ PEČEČNIK
VIN DIESEL			MARIAH CAREY		ČEŠPLJA					MOČNA IGRALNA KARTA, JOLLY	NORAH JONES	
			RASTLINA, KI NIMA CVETOV		ZNAMENJE V HORO- SKOPU						OVOJ ZA ZAŠČITO KNJIGE	
PRVI MESEC V LETU						GLAS VRANE			IGRAČKA NA VRVICI			
						ČISTINA V GOZDU			KRATEK HIPEC			
REDKA KOVINA (Yb)							FANT Z IRHASTIMI HLAČAMI PTICA PEVKA					
DOTIK TENIŠKE ŽOGICE NA MREŽI				PALESTINSKI VODITELJ (MAHMUD) MISS 2019 (ŠPELA)				NEKDANJI AVSTRIJSKI DIRKAČ F1 LAUDA			POBUDNIK IDEJE	TROPSKA MOKA IZ GOMOLJEV MANIOKA
GOJITELJ VODNIH ŽIVALI V AKVARIJU								TEK PRI JEDI				
								INOZEM- STVO				
	PISATE- LJICA PEROCI NASPROT- JE ZENITA				IZRAZ ZA UMETNOST KNJIGA ZEMLJE- VIDOV			TROP ŽIVALI				
								SPLOŠNO PLAČILNO SREDSTVO				
OBDOBJE STARE GRŠKE IN RIMSKE KULTURE						NAŠA POP SKUPINA NARAVNO VEČANJE TELESA				KRATKO Ž. OGRIN- JALO VINORODNA RASTLINA		
AMERIŠKO ŽIVINO- REJSKO POSESTVO				LADJA ZA VOZILA IN POTNIKE NOVINAR ŽERDIN							JEREMY IRONS ITALIJANSKI NAFTNI KONCERN	
TV VODITELJ PUCER			DEČEK S SVETILKO IZ 1001 NOČI ORLANDO BLOOM						MESTO S CASINOJI V NEVADI FRED HOYLE			
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC CAGE							LASTNIK NAFTNE DRUŽBE					
STROKOV- NJAK ZA ARABŠČINO							STARO- DAVNOST					

Geslo nagradne križanke pošljite na naslov: **Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica** s pripisom »Nagradna križanka«, **najkasneje do 28. marca 2020.**

Frizerski salon Glamur Mojca Barak s.p. poklanja 3 nagrade:

1. nagrada: darilni bon v vrednosti 15 evrov | **2. nagrada:** darilni bon v vrednosti 10 evrov | **3. nagrada:** darilni bon v vrednosti 5 evrov

Geslo prejšnje križanke: »**Frizerski salon Ivan**«. Izžrebali smo tri nagrajence:

1. DARILNI BON V VREDNOSTI 15 EUR prejme **MARINA PRIMC**, Dolnji Zemon 86a, 6250 Ilirska Bistrica,
2. DARILNI BON V VREDNOSTI 10 EUR prejme **LEA BOŽIČ**, Sabonje 23, 6250 Ilirska Bistrica,
3. DARILNI BON V VREDNOSTI 5 EUR prejme **KARMEN FATUR**, Narin 50, 6257 Pivka.